

MAGYAR TEMETKEZÉS

EGYSÉGESEBBNEK KELL
LENNI A SZAKMÁNAK

ÉDENKERT KISKÖRÖSÖN

ÉVEZREDEK KÖNNYCEPPJEI
ALBERTFALVÁN

MINTASÍRKERTEK
SZOMBATHELYEN

ÚJ ALAPOKRA KERÜLT
A TEMETŐKERTÉSZEK
EGYESÜLETE

FOLYTATÓDIK
A SZAKEMBERKÉPZÉS

KEGYELETI ÉS
TEMETKEZÉSI EMLÉKHELY
BERETTÓÚJFALUBAN

LENDÜLETBEN A NÖRI

TEMETKEZÉS AZ ISZLÁMBAN

CSÖKKENNEK A SZAKMAI
KIÁLLÍTÁSOK JELENTŐSÉGEI

ORSZÁGOS TEMETKEZÉSI EGYESÜLET ÉS IPARTESTÜLET

OTEI

◆ *Keletfa*

Minőség és tradíció

◆ *Keletfa*

H-4405 Nyíregyháza,
Lujza u. 6.

Mobil: 36 (30) 638-4220

Tel.: 06 (42) 460-782

Fax: 06 (42) 460-783

www.keletfa.hu

Tisztelt Kollégák, kedves Olvasók!

Újraxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Mint ahogy az idő XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Varga József
a szerkesztőbizottság elnöke

Magyar Temetkezés kegyeleti szakmai kiadvány

Megjelenik negyedévenként
Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület (OTEI) lapja

Felelős kiadó

Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület elnöksége
1086 Budapest, Fiumei út 16.

Szerkesztőség

Hírös Temetkezési Kft.
6000 Kecskemét, Mátyás király krt. 38.
Tel.: +36-30/9855-424; Fax: 76/ 504-943
E-mail: magyartemetkezés@gmail.com

A szerkesztőbizottság tagjai

Balogh Károly, Marján Tibor, Puskás Béla, Szekrényes András, Varga József (elnök)
Nyomda: Print 2000
Nyomdai előkészítés: Pixelgraf

TARTALOM

ELŐSZÓ	1
ÖT ÉVRE ISMÉT BIZALMAT KAPOTT AZ OTEI RÉGI-ÚJ ELNÖKE	2
II. ÁLLAM-EGYHÁZ- TEMETKEZÉS KONFERENCIA	3
BEMUTATJUK TAGJAINKAT: PUSKÁS BÉLA, A HADISÍROK KUTATÓJA	4
TEMETKEZÉSI EMLÉKHELY AVATÁSA HÓDMEZŐVÁSÁR- HELYEN – BOROS ÁRPÁD BÚCSÚZIK	6
LADÁNYI JENŐ (1931–2004)	8
DUNÁNTÚLI EGYESÜLET KÖZGYŰLÉSE	9
BEMUTATKOZIK A MAGYARORSZÁGI TEMETŐFENNTARTÓK ÉS ÜZEMELTETŐK EGYESÜLETE (MATEFE)	11
A BERETTYÓÚJFALUI FEJFÁK AZ ÉGIG ÉRNEK	13
HÍREK – ESEMÉNYEK	14
AZ ÉRTÉKMENTÉS A LEGFONTOSABB FELADAT	16
NEMZETKÖZI KONFERENCIA, MOSZKVA–VORONYEVS	18
A HALÁL NAPSZÁMOSAI	22
ÉLET, HALÁL, KARMA	24
ÚJ KIHÍVÁSOK A TEMETKEZÉSI SZÉKTORBAN	26
LENDÜLETBEN A LE-GYEN FAIPARI KFT.	27
BIZARR HELYEK A VILÁGBAN – AZ ÉSZT PILÓTATEMETŐ	28

Öt évre ismét bizalmat kapott az OTEI régi-új elnöke

Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartesület új elnöksége már nyáron teljes erőbedobással folytatja a szervezet megújulási programját – jelentette be Horváth József, az OTEI régi-új elnöke, akinek a budapesti tisztújító közgyűlésen egyöntetűen öt évre újra bizalmat szavazott a magyar temetkezési szakma legrégebb óta működő szervezete.

Nagy érdeklődés kísérte az OTEI soron következő tisztújító közgyűlését, amelyet Budapesten, a BTI Zrt. Fiumei úti kormányvárójában tartottak. Az OTEI tagsága elismerve az előző elnökség által kihirdetett és sikeresen megkezdett megújulási stratégiát, öt évre ismét bizalmat szavazott az elnöknek és az új tagokkal is megerősített elnökségnek. A tisztújító közgyűlés egyhangúlag felhatalmazta a társadalmi szervezet felelősségteljes munkáját ellátó tisztségviselőit, hogy folytassák a temetkezési szakma imázsának erősítését, a magyar kegyeleti kultúra értékeinek gondozását.

A tisztújító közgyűlés döntésének értelmében a következő szakemberek önkéntes munkájára számíthat az elkövetkező fél évtizedben a temetkezési szakma:

Elnök: Horváth József. Az elnökség tagjai alfabetikus sorrendben: dr. Gerencsér Balázs, dr. Ladocsy Géza, Józsa István, Kari Irén, Marján Tibor és Pölczman Árpád.

Társult tagok képviselői az új elnökségben: Balogh Károly, a Magyar Temetkezési Kellékgyártók és Forgalmazók

Egyesülete (MATEK), Nagy Gábor, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kegyeleti Szervezetek Egyesülete, Szurgyi Barnabás, Temetkezési Vállalkozók Dunántúli Egyesülete, Puskás Béla, Dél-Dunántúli Temetkezési Egyesület, Tóth Zoltán, Magyarországi Krematóriumok Szövetsége és Varga József, Magyar Temetőfenntartók és Üzemeltetők Egyesülete.

A tisztújító közgyűlés, megköszönve dr. Gerencsér Balázs és munkatársainak három éven keresztül elvégzett önzetlen munkáját, új ellenőrzőbizottságnak adott bizalmat.

Elnök: Dorogi János, tagok Kiskós Ferenc és Nyakas Gábor.

Az OTEI egy-egy értékes emléktárggyal búcsúzott két korábbi tagjától, megköszönve Szekrényes András, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Temetkezési Vállalat korábbi igazgatójának és Boros Árpád, a Csongrád Megyei Kegyeleti Kft. ügyvezető igazgatójának munkáját.

Végül az OTEI közgyűlése felvette tagjai sorába a Vestfrost Kft.-t és az Emléktárgy Kft.-t.

Helyszín: **Szent Adalbert Központ
Esztergom, Szent István tér 10.**

PROGRAM:

2015. szeptember 23., szerda

9.30 Regisztráció (10 óráig)

10.00 **TEMEXPO 2015 Szakkiállítás
megnyitása**

Megnyitja: **Balogh Károly**,
a Magyar Temetkezési Kellégyártók
és Forgalmazók Egyesülete (MATEK) elnöke
Visegrádi Négyek küldötteinek köszöntése – viszont válaszok
Kegyeleti szakkiállítás megtekintése

13.15 Állófogadás

Konferenciaterem:

14.00 **Magyarországi temetők fejlesztésének problematikája pályázati források hiányában**

Előadó: **Jurácsik Zoltán**, a Magyar Temetőfenntartók és Üzemeltetők Egyesületének elnökhelyettese

14.20 **A temetkezési szakma kihívásai a kisvállalkozók szempontjából**

Előadó: **dr. Horváth Zsuzsanna**, a Magyar Temetkezési Szolgáltatók Országos Szakegyesületének jogi képviselője

14.40 **Mondja el véleményét! Magyar Temetkezés jogszabályi környezete**

Moderátorok: **dr. Ladocsy Géza**, az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület alelnöke
Puskás Béla, a Dél-Dunántúli Temetkezési Egyesület elnöke

15.40 TEMEXPO 2015 Workshop

20.00 Vacsora a Prímás Pincében

2015. szeptember 24., csütörtök

9.30 Regisztráció (10 óráig)

10.00 **II. ÁLLAM – EGYHÁZ – TEMETKEZÉS Konferencia megnyitása**

Megnyitja: **Horváth József**, az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület elnöke

10.10 **A kormányzati célok megvalósításának lehetőségei a kegyeleti szolgáltatások területén**

Előadó: **Rétvári Bence**, az Emberi Erőforrások Minisztériuma parlamenti államtitkára

10.30 **A Magyar Temetkezés Etikai Kódex ismertetése**

Előadó: **Kari Irén**, az OTEI Etikai Bizottságának elnöke

10.40 **A Magyar Temetkezés Etikai Kódex ünnepélyes aláírása**

a temetkezési szakmai szervezetek vezetőinek részéről

10.50 **Tájékoztató az OTEI adománygyűjtési kezdeményezéséről (halottszállító autó és halott hűtő adományozása)**

Előadó: **Puskás Béla**, OTEI elnökségi tag. Az adományt átadja: **Horváth József**, az OTEI elnöke

10.55 **Az adományokat átveszi Babják Zoltán, Beregszász polgármestere**

és Nagy Béla, a Kárpátaljai Református Egyház gondnoka

11.10 **Magyar Szentek képzőművészeti pályázat meghirdetése**

Előadó: **Kontsek Ildikó**, az Esztergomi Keresztény Múzeum igazgatója

11.20 **Változó, formálódó cigány temetkezési szokások**

Előadó: **dr. Székely János**, Esztergom–Budapest Főegyházmegye segédpüspöke

11.40 **Két kultúra határán. Temetkezési szokások Kárpátalján**

Előadó: **Zán Fábrián Sándor**, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke

12.00 **A szlovákiai temetkezési vállalkozások és az egyházak kapcsolata**

Előadó: **Ladislav Striz**, a Szlovák Temetkezési Szervezet elnöke
dr. Albin Mozarik

12.20 **A temetkezési vállalkozások és az egyház temetkezési gyakorlata Torontóban**

Előadó: **Sajgó Szabolcs** Jezsuita szerzetes, volt torontói plébános

12.40 **Formálódó, átalakuló magyar temetkezési szokások. Kegyeleti elvárások és jogszabályi lehetőségek a temetkezésben**

Előadó: **Puskás Béla**, az OTEI elnökségi tagja, a Dél-Dunántúli Temetkezési Egyesület elnöke

13.00 Ebéd

14.00 **Thanatopraxis, avagy méltó búcsúzás a testtől**

Előadó: **Antton Loinaz Orube és Craig Caldwell**, a thanatopraxis nemzetközi szakértői

KEGYELETI SZAKKIÁLLÍTÁS ÉS KONFERENCIA

2015. szeptember 23-24.

A képek a 2014-es konferencián készültek.

Bemutatjuk tagjainkat: Puskás Béla, a hadisírok kutatója

A „Bemutatjuk tagjainkat” sorozatunkban az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület munkájában tevékenyen részt vállaló szakembereket ismerhetnek meg. Puskás Béla, a Somogy Temetkezési Kft. ügyvezető igazgatója, egyben az OTEI elnökségének a tagja. Sokan a temetkezési szakma egyik legtapasztaltabb szakembereként tartják számon, mások pedig a hadisírok egyik legnagyobb hazai szaktektélyeként ismerik. Hivatásos katonaként ezredesi rangban szerelt le, majd az ezredforduló óta a Somogy Temetkezési Kft. vezetője. Eddig tizennégy könyve jelent meg katonai, temetőtörténeti és helytörténeti témában. Kerekes Sándor interjúja.

Kaposvári irodájában „katonás rend” fogad annak ellenére, hogy szobájához éppen vödörkőn, létrákon és szorgoskodó festőkön vezet keresztül az út. *„Egy kis csinosítás – mondja ki nem mondott kérdésemre –, rövidesen végeznek a felújítással.”* Az igazgató, aki a Mártírok és Hősök Közalapítvány kurátora is, éppen a közelmúltban tért vissza Oroszországból, ahol egy nemzetközi tudományos konferencián vett részt. *„Év elején kaptam arról értesítést egy orosz kollégámtól, Gokiela Szvetlanától – meséli, miközben helyetlét kínált –, hogy Moszkvában és Voronyezsben a II. világháború befejeződésének 70. évfordulója alkalmából nemzetközi konferenciát szerveznek. Korábban 2008-ban már részt vettem egy hasonló tanácskozáson, és a rendezvény főszervezője, Filonyenko professzor ismét meghívott engem és dr. Havasi János újságírót, történészt. Az a tapasztalatom – a hozzátartozóikat kereső levelek is ezt támasztják alá –, indokolt történelmünk nem is oly távoli múltjának intenzív kutatása. A mai napig csak nagyon kevesen tudják, hogy a magyar férfiak egyharmada ott volt a távoli orosz földön. Az országból csaknem 40 ezren veszttek oda. Kétszer annyian pedig megsebesültek, fogáságba estek vagy eltűntek.”*

A II. világháború és a jelenkor című konferencián való magyar részvétel – már csak ezért is – kiemelt fontossággal bírt. Az ismert politikai viszonyok miatt azonban súlya csak tovább erősödött. Ezért sem volt meglepő, hogy a magyar vendégek részvételét mindenhol fokozott figyelem és érdeklődés kísérte. Több újságíró is arról kérdezte a Puskás Bélát, hogyan látják most Magyarországon a második világegést, vajon ebben a tekintetben nem írják-e át a történelemkönyveket hazánkban.

Ebben a kiélezett politikai helyzetben hogyan fogadták a magyar hadisírok kutatóját – tettem fel a kérdést –, nem voltak kényelmetlen pillanatok? *„Ellenkezőleg, mindenhol a katonasírokkal kapcsolatban csak tisztelettel beszéltek hozzánk és elismerték ezt a munkát. Moszkvában például a grandiózus Memorial Parkban található központi múzeumban tartottam több száz fő előtt előadást A magyar hadsereg tevékenysége a háború utolsó szakaszában címmel. Voronyezsben pedig, a tanárképző főiskolán Szvetlana mesélt a hadisírok szerepéről, amely egyfajta kapocs a béke és a népek közötti barátság ápolásában. Mindkét helyen nagy sikert arattunk a hallgatóság körében. Általános volt az a vélemény mind a veterán katonák, mind a fiatal főiskolások körében, hogy az ilyen előadások többet segítenek minden diplomáciai lépésnél. Rudkinoban, a II. Magyar Központi Katonai Temető emlékhelyénél felemelő élmény volt, hogy a nemzetközi delegáció tagjai és a veteránok előtt úgy helyeztem el a megemlékezés virágait, hogy a virágok a magyar zászló színeit adták ki. Főhajtásommal egy időben a veteránok is levették a sapkát és fejet hajtottak, majd*

egy-egy szál virágot helyeztek el az emlékhelyen. Úgy érzem, ezzel a gesztussal a magyar delegáció tevékenységét is elismerték. A legnagyobb meglepetés azonban még csak ezután következett. Pavel Mitrofanovics hadszíntérkutatórendőr ezredes arról tájékoztatott, hogy most a Voronyezs–Osztrogorosz közötti térségben dolgozik. Elmondta, hogy legutóbb Starozsovoj körzetében végeztek ásatásokat, ahol több magyar katona maradványait is megtalálták. Tőle került birtokomba ez a három dögcédula, és kalandos úton, de sikerült hazahoznom az egyik hősi halált halt katona sisakját is, amelyen még jól kivehető a golyó ütötte nyom is. Havasi János újságíró kollégám pedig egy fényképet kapott ajándékba, amit egy ottani orosz család hetvenkét évig őrzött meg, féltő gondossággal. 1943 első hónapjaiban találták meg, hóolvadás után, egy halott magyar katona zsebében Lusnyikovkában, Voronyezs megyében, a Don-tól keletre, Bobrov városka szomszédságában. A fénykép csinos fiatal nőt ábrázol, a hátoldalának felirata: Emléül szeretettel, Pitkovják Mária, Árok utca 17 szám, Ungvár.”

Az igazgatótól azt is megtudtam, hogy sajnos több esetben olyan nem azonosítható szervezetek is „kutatnak” ezeken a területeken, akiknek csak egy céljuk van: az itt fellelt tárgyi emlékeket értékesíteni. Belegondolni is szörnyű, hogy közben mi lesz a kiásott magyar katonák maradványaival. Pedig a mai napig sok család keresi egykori hozzátartozóit. Puskás Béla irodájában sok kézzel írt feljegyzést és segítségkérő levelet láttam.

Vajon mit él majd át az a családtag, akit a dögcédula alapján remélhetően sikerül értesíteni, hogy megtalálták egykori szeretnének nyughelyét... Ahogy a golyó ütötte sisakot a kezembe vettem, hirtelen megértettem a hadisírkutatók munkájának a lényegét. Nekik köszönhetően megismerhetjük történelmünk múltba vesző pillanatait és tiszteleghetünk újból emberi sorsok előtt.

Útban hazafelé még sokáig beszélgettünk egy kollégával arról, hogy mennyi ilyen tiszteletre méltó szakember dolgozik az OTEI-ben, mint Puskás Béla. Önzetlen tevékenysége ahhoz is hozzájárul, hogy felébredjen a nemzetben az elhallgattatott lelkiismeret és megdicsőüljön halálában a sok tízezer magyar a Don-kanyar partján.

Kerekes Sándor

RUBICON

TEMETKEZÉSI POMPAAUTÓ

A Mercedes Vito alapokra fejlesztett autó célja, hogy a készülő gépkocsi a temetések alkalmával alkalmas legyen exkluzív szolgáltatás nyújtására és távolsági halotyszállításra is. A gyászoló családok ennek megfelelően hagyományos, és az egyre nagyobb teret nyerő hamvasztásos temetések során is egyaránt igénybe vehetik az autót. A gépkocsi ezen túl mindenben megfelel a távolsági hűtött halotyszállítás szakmai és jogszabályi előírásainak.

Vállaljuk továbbá bármilyen márkájú használt és új gépjárművek átépítését (hűtőegység beszerelése, hűtő nélküli pompa kialakítás) és átminősítését is.

Temetkezési emlékhely avatása Hódmezővásárhelyen – Boros Árpád búcsúzik

2014. december 16-án a Csongrád Megyei Kegyeleti Kft. Szolgáltatóházában felavattuk a Szent Ferenc Temetkezési Emlékhelyet, és elköszöntünk Boros Árpád ügyvezető igazgatótól, kinek 17 évi kegyeleti szakmai vezetői mandátuma 2014. december 31-én lejárt, és nyugállományba vonult.

A meghívott vendégek és a felügyelőbizottság nevében először Zsótér Károly Mindszenti polgármester méltatta a sokévi kiváló együttműködést, és egy névre szóló butellával („pálinkáskönyvvel”) ajándékozta meg Boros Árpádot.

Ezt követően a meghívottak a Szent Ferenc Temetkezési Emlékhelyre vonultak, ahol Boros Árpád köszöntőjében tisztelettel üdvözölte a Nyíregyházáról, Mezőberényből, Csanádpalotáról, Szegedről, Ruzsáról és Hódmezővásárhelyről érkezett meghívottakat és kollégákat, majd elmondta, hogy a temetkezési emlékhely létesítését az is motiválta, hogy a „szolgáltatónál felejtett”, haláluk után elárvult elhunytak urnái ne egy raktári polcon, hanem egy méltó helyen legyenek elhelyezve.

Gondoltak az átmenetileg nehéz helyzetbe jutott temetettökre is, főleg a külföldön

dön dolgozókra, vagy a távolban szolgáló katonáinkra, akik elhunyt hozzátartozóik hamvait, egy későbbi eltemetésig, elhelyeztethetik a Temetkezési Emlékhelyen, 12 hónapig térítésmentesen.

A névválasztást Assisi Szent Ferenc, valamint Ferenc Pápa élete, tevékenysége és szemlélete, valamint a hitvallása iránti tisztelet motiválta.

– Ezt követően dr. Kószó Péter, Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város alpolgármestere felavatta a Szent Ferenc Temetkezési Emlékhelyet. Elmondta, hogy a névválasztás szép és találó, hiszen Assisi Szent Ferenc a legszerethetőbb szentek közé tartozik. Méltatta Boros Árpád szakmai munkáját és a város érdekében is folytatott tevékenységét, jelezte, hogy az új többségi tulajdonos Hódmezővásárhelyi Önkormányzat Képviselő Testülete határozatban támogatta a temetkezési emlékhely létesítését.

Az avatás után Bán Csaba református lelképásztor megáldotta a temetkezési emlékhelyet, emlékeztetve az egybegyűlteket arra, hogy áldást mondott korábban a Kegyeleti Szolgáltatóház avatásán is.

BOROS ÁRPÁD

1997 novemberétől 2014. december 31-ig volt a Csongrád Megyei Kegyeleti Kft. ügyvezető igazgatója.

A céget lezüllesztett állapotban vette át, pl. Hódmezővásárhelyen és térségében nem végeztek temetésszolgáltatást, ingatlanvagyonuk nagyobb részét felérték, járműveik és eszközeik elavultak, egyes részlegeik veszteséget termeltek, a munkatársak demoralizáltak, motiválatlanok voltak.

Többévi munkával a céget reorganizálta, újjászervezte és fejlesztette, ma már hozzáértő és elhivatott munkatársakkal, korszerű eszközökkel és halottszállító autókkal rendelkeznek, a 2006-ban létesített hódmezővásárhelyi székhelyük és kegyeleti szolgáltatóházuk pedig bárhol lehetne Európában. Beruházásaikat saját erőből végzik.

Az OTEI-nek 1998 óta tagja, 2006-ban az ellenőrzőbizottság tagjává, majd

2007–2012-ig az elnökévé választották, ahol kritikus években is a tagtársak és az egyesület érdekében dolgozott.

Főbb szakmai erősségei: a nagy temetések szolgáltatói szervezése, a belvizes temetővel kapcsolatos megoldások és fejlesztések, valamint a kishaszongépjárművek halottszállítóvá történő átalakítása, a különböző szakmai igényeknek megfelelően.

Tudását, tapasztalatait szívesen megosztotta a kollégákkal, a Magyar Temetkezésben közzétett szakkikkein keresztül is.

Német László esperes, plébános úr imát mondott, majd felszentelte a Szent Ferenc Temetkezési Emlékhelyet.

A házigazda ebédmeghívásának eleget téve, a megjelentek a szomszédos étteremben foglaltak helyet, ahol dr. Kószó Péter és Boros Árpád pohárköszöntője, valamint az esperes úr imája és asztali áldása után a jó ebéd és a baráti beszélgetés következett. A jelenlévők megismerkedtek a Csongrád Megyei Kegyeleti Kft. új ügyvezetőjével, Varga Györggyel is, ki nek munkáját Boros Árpád vezetői tanácsadóként segíti.

Fotó és szöveg: Marján Tibor

Ladányi Jenő (1931–2004)

Megemlékezés a BTI Rt. vezérigazgatójának és az OTEI elnökének halála 10. évfordulóján

Az elmúlt év december 14-én a BTI Rt. volt dolgozóinak népes csoportja gyűlt össze Ladányi Jenő egykor volt vezérigazgató úr Fiumei úti sírkertben lévő sírjánál, hogy kegyelettel megemlékezék elhunytának 10. évfordulójáról.

A kegyeleti megemlékezés magas szakmai színvonaláról Holecz Zoltán úr, az ismert hagyományörző, salgótarjáni magán temetkezési vállalkozó és munkatársai gondoskodtak.

Ladányi Jenő vezérigazgató úr 1931. június 8-án született. A Budapesti Műszaki Egyetemen okleveles mérnöki végzettséget szerzett.

1954–1962 között a Mezőgazdasági Tervező Irodában osztályvezetőként, majd főosztályvezetőként dolgozott. Ezután a Földművelésügyi Minisztériumban területvezetőként, majd főmérnöként tevékenykedett. Az építőiparban tíz évig kivitelezőként, majd

a Fővárosi Kertészeti Vállalatnál osztályvezetőként dolgozott.

1982-től a Fővárosi Temetkezési Intézetnél előbb műszaki osztályvezetőként, majd főosztályvezetőként, később műszaki vezérigazgató-helyettesként, s végül 2000 májusában történt nyugdíjba vonulásáig vezérigazgatóként dolgozott.

Munkája során nagy feladat volt számára az 1989–90-es évek során, az új Társasági Törvény miatt, az egykori tanácsi vállalati forma megváltoztatása. Sokat kellett küzdenie az Intézet szétdarabolását szorgalmazó erők ellen. Ezt végül is az akkori korszellemnek megfelelő részvénytársasági formába történő átalakítással sikerült megakadályoznia.

Vezetésével a BTI Rt. a magyarországi kegyeleti tevékenység vitathatatlan szakmai irányítójává vált. Sokat tett nemcsak az általa vezetett intézmény dolgozóinak szakmai színvonalának emeléséért, hanem az OTEI elnökeként élvonala volt a hazai kegyeleti szektor privatizálása során az újonnan alakult egyéni temetkezési vállalkozások szakmai színvonalának megalapozása érdekében, az OKJ-s szakmai tanfolyamok és vizsgák megteremtésében is. Munkája során folyamatosan fejlesztette az Intézet műszaki-technikai színvonalát.

Ugyancsak nevéhez fűződik a halottszállítás-hoz használt korszerűbb gépkocsik beszerzése, a hamvasztási lehetőségek bővítése,

a hamvak vízugarak által történő bemosása, valamint a kegyeleti szektorban elsőként bevezetett ISO 9001-2000 minőségbiztosítási rendszer megvalósítása is.

Egészen nyugdíjba vonulásáig aktív szerepet játszott a Nemzeti Kegyeleti Bizottság megalakításában, és elnökhelyettesként annak munkájában is.

Szervezőképességének és szakmai előrelátásának köszönhetően, úgy a BTI Rt., mint az OTEI bekerült a kegyeleti szakma európai vérkeringésébe.

1991-től az Európai Temetkezési Unió, azaz EFFE igazgatósági tagja, majd egyik elnökhelyettese és a Temetkezési Szakbizottság tagja lett.

Nyugdíjba vonulása alkalmából az EFFE 2000 májusában a Düsseldorfban tartott közgyűlésén a szervezet aranyjelvényével tüntette ki és örökös taggá választották.

Ugyancsak tagja volt a párizsi székhelyű EUROFUNERIAIRE kegyeleti szakmai szervezetnek, melynek kelet-európai társelnöke volt.

Nyugdíjba vonulása után itt is örökös tiszteltbeli taggá nyilvánították.

A kegyeleti szakmában eltöltött mintegy két évtizedes, magas színvonalú szakmai és szervezőmunkájának elismeréseként Göncz Árpád köztársasági elnök úr a Köztársasági Elnöki Aranyérem kitüntetésben részesítette.

Hosszú betegség után, 2004 novemberében hunyt el. Emberszeretetével, munkatársaival való törődésével, magas színvonalú szakmai hozzájárásával olyan inspiráló munkahelyi légkört teremtett, melynek hiánya nyugdíjba vonulása után óriási űrt hagyott maga után.

Gyászolják mindazon volt kollégái és kollégái, akiket az ÉLET abban a szerencsében részesített, hogy vezetőjüként tisztelhettek. Nyugodjon békében!

Janó József

Dunántúli Egyesület közgyűlése 2015. augusztus 27.

Veszprémben került lebonyolításra a Temetkezési Vállalkozók Dunántúli Egyesülete 2014. évet értékelő és gazdálkodását elfogadó, valamint tisztújító közgyűlése.

Mivel a tagság 50%-a a kitűzött időpontra nem érkezett meg (valószínűleg a nagy havazás miatt), ezért megismételt taggyűlést kellett tartani. Ekkorra a tagság több mint fele képviselve volt (21/14 szavazat).

Az ilyenkor szükséges napirendeken kívül, melyeket a jelenlévők egyhangúlag elfogadtak, komoly vita alakult ki az egyesület szerepéről az OTEI-ben, és magáról az OTEI működéséről. Úgy gondolom, itt és most nem lenne illendő ezen vita részleteit tárgyalni, hiszen a konklúziót az egyesület képviselője az OTEI elnökségében elmondhatja. A hogyan tovább volt a leginkább körüljárt kérdés, de mint ahogy maga az OTEI sem rendelkezik egyértelmű iránnyal, úgy ez az egyesület sincs birtokában az üdvözítő megoldásnak.

Az mindenesetre szerintem tény, hogy a regionálisan szerveződő egyesületekre nagy szükség van, ahol az egymás jobb megismerése, a szakmai párbeszéd, a helyi lakosok tájékoztatása az elsődleges feladat.

Valamint az OTEI-be delegált képviselő útján a helyi érdekek megjelenítése is nagyobb súlyú lehet.

Az elmúlt öt évben a tagság megismerte saját pátriáján kívül a szomszédos országok, Ausztria, Németország, Csehország, Olaszország temetői kultúrájának egy-egy szeletét, valamint 2014 végén egy minikonferencia keretében Hajdúszoboszlót is.

Az egyesület ezután a jogi procedúrák mentén öt évre megválasztotta az elnökség tagjait. A bizalmat Egyed Tamás, Kiskós Ferenc, Marján Tibor, Nyakas Gábor és Szurgyi Barnabás kapta meg. Az elnökség tagjai Szurgyi Barnabást választották meg, már második ciklusra, az egyesület elnökének.

Ezután a felügyelőbizottság tagjaira voksolt a közgyűlés. A bizalmat Tóth István elnök, Mózer Judit és Mednyánszky János nyerte el.

A közgyűlés 30 000 Ft-ról 40 000 Ft-ra emelte a tagdíjat, mivel a stagnáló taglétszám és a nem fizetők kikényszerítik ezt a lépést.

JÁGER URNA

2377 Örkény, Vörösmarty utca 54. Tel/Fax: 0629/311372 Mobil: 0630/2501874

Bemutatkozik a Magyarországi Temetőfenntartók és Üzemeltetők Egyesülete (MATEFE)

Új szakmai egyesület, ami részben új, hiszen van múltja is.

Az elmúlt években a temetkezési szakma számára a legnagyobb kihívást a jogszabálymódosítás és az ezzel kapcsolatos érdekérvényesítő lobbijelentette. A szakmai szervezetek közötti egyeztetések során egyértelműen látszott, hogy számos témakörben nem, vagy csak részlegesen sikerült egységes véleményt kialakítani, illetve az is előfordult, hogy az egyes szervezetek egyéni utat járva próbálták saját tagjaik érdekeit képviselni.

A szakmai egyeztetések egyik nagy tanulsága az volt, hogy míg a temetkezési szakmán belül önálló szervezettel rendelkező temetkezési kellékeket gyártók (MATEK), a krematóriumot üzemeltetők (KREMAT), illetve a temetkezési szolgáltatást ellátók (MATESZSZ) érde-

keit a saját szakmai szervezetük határozottan képviselte, addig az állami, önkormányzati és egyházi kötelezettséget ellátó, temetőfenntartást és temetőüzemeltetést végző vállalkozások és szervezetek érdekeit nem képviselte egy szervezet sem kellőképpen, így joggal merült fel az igény több vállalkozás részéről, hogy alakuljon meg egy olyan szakmai szervezet, amely ennek a hiánynak és elvárásnak eleget tesz.

Több szakmai egyeztetést követően vetődött fel az a lehetőség, hogy a Temetőkertészek és Fenntartók Egyesületének átalakításával valósuljon meg az új egyesület létrehozása. A gondolat kidolgozásra került, s elkészült egy szakmai anyag, amely az átalakítás célját

és a jövőképet vázolta. Ezt a javaslatot a Temetőkertészek és Fenntartók Egyesületének 2013. május 29-én megtartott közgyűlésén a tagok elfogadták, és megszavazásra került, hogy az addigi Egyesület új néven és új alapszabállyal alakuljon át Magyarországi Temetőfenntartók és Üzemeltetők Egyesületévé.

A tagok döntése értelmében elkezdődött az Egyesület átalakítása, amely a hosszas bírósági szakasznak köszönhetően végül 2015. február 18-i dátummal lezárult, s hivatalosan is nyilvántartásba vételre került a Magyarországi Temetőfenntartók és Üzemeltetők Egyesülete.

(Folytatás a következő oldalon.)

Magyarországi Temetőfenntartók és Üzemeltetők Egyesülete szervezésében

Temetők és Sírkertek 2016 — **A Jelen és a Jövő** —

Temetőfenntartási és Üzemeltetési Szakkiállítás és Konferencia

Debrecen, 2016. június 2-3.

Az átalakulás során az egyik nagy változás, hogy az Egyesület rendes tagjai csak és kizárólag

- temető, temetőrész vagy temetői létesítmény tulajdonosai,
- temetőt, temetőrészt vagy temetői létesítményt fenntartó és/vagy üzemeltető vállalkozások, gazdasági társaságok,
- temetőkertészek és temetőkert-tervező vállalkozók és vállalkozások lehetnek, amely jogállást a tagoknak kötelezően igazolniuk kell.

Az új Egyesület legfőbb céljának – a nevéből eredően – a magyarországi temetőfenntartás és -üzemeltetés szakmai színvonalának fejlesztését tartja a kegyeleti kultúra és a kegyeletgyakorlás feltételeinek legmagasabb fokú szem előtt tartása mellett. Ezen belül további kiemelt célként kerültek meghatározásra az alábbiak:

- a temetőfenntartás szakmai fejlesztése, tekintettel a temetőkertészeti kultúra színvonalának emelésére és a temetői létesítmények színvonalnövelésének lehetőségeire,
- a temetőüzemeltetés szakmai színvonalának emelése, a temetőüzemeltetési feladatok jogszabálykövető egységes gyakorlata kialakításának elősegítése,
- a hazai temetkezési kultúra helyi viszonyokhoz, tájegységekhez igazodó sajátosságai megőrzésének elősegítése, támogatása,

- a temetőfenntartás során a kertészeti, kőfaragó és műkökésztő, valamint egyéb kegyeleti célú és tevékenységű szakmai és társadalmi szervezetekkel, biztosítótársaságokkal való kapcsolattartás és együttműködés,

- a temetőfenntartás és temetőüzemeltetés jogkövető magatartásának elősegítése,
- a temetőtulajdonosokra vonatkozó törvényi kötelezettségek érvényesülésének elősegítése (különös tekintettel a temetőfenntartás és üzemeltetés szabályozási és finanszírozási kérdéseire),
- az egyesület céljához kapcsolódó tevékenységeket érintő jogszabályok módosításában való lehetőség, és igény szerinti közreműködés és javaslattevés,
- a temetőfenntartási és temetőüzemeltetési tevékenységet felügyelő hatóságokkal való kapcsolattartás.

Az Egyesület elnöksége is átalakult, mivel lettek új tagok, illetve voltak távozó személyek is.

Elnök:	Varga József
Elnökhelyettes:	Jurácsik Zoltán
Elnökségi tagok:	Dobos János
	Juhászné Bujdosó Mária
	Kari Irén
	Kiskós Ferenc
	Nagy Gábor

A felügyelőbizottság tagjai:

- Dorogi János
- Marton Jánosné
- Puskás Béla

A Magyarországi Temetőfenntartók és Üzemeltetők Egyesülete kiemelten fontosnak tartja a temetőfenntartásban és -üzemeltetésben részt vevő vállalkozások és szervezetek szakmai támogatását, ennek érdekében a jövőben szakmai-technológiai bemutatókat és konferenciát szervez, továbbá az egyesület tagjai számára folyamatos rendelkezésre állás mellett biztosítja a temetőfenntartási és -üzemeltetési tevékenységükhöz kapcsolódó jogi szaktanácsadást és véleményezést.

Az Egyesület elnöksége hisz benne és vallja, hogy áldozatos munkával sikerülhet a hazai temetőfenntartási és -üzemeltetési színvonal, és ezáltal a kegyeleti kultúra és a kegyeletgyakorlás feltételrendszerének magasabb szintre emelése és annak megtartása. Ehhez kívánok mindenkinek hitet, erőt és kitartást!

Jurácsik Zoltán
MATEFE
elnökhelyettes

6000 Kecskemét, Mátyás király krt. 38.
temetokerteszek@gmail.com

www.otei.hu

Megújult honlapunkon folyamatosan tájékozódhatnak a legfrisebb hírekről, eseményekről.

A berettyóújfalui fejfák az égig érnek

Kevesen tudják, de most elárulom: Kari Irén, a Hajdú-Bihar Megyei Temetkezési Vállalat igazgatója a temetkezési szakmát a méltóság és a szeretet gyakorlása miatt választotta. Sok-sok évvel ezelőtt Berettyóújfaluban bizonyította először rátermettségét. A cég jelmondata is ars poeticájáról árulkodik: a lakosság szolgálatában több mint 66 éve. Számára ez nem csupán üres frázis, hanem tartalommal bíró hivatás. A legutóbbi májusi tulajdonosi közgyűlésen az 57 önkormányzat képviselőjében megjelent polgármesterek és hivatalnokok egyöntetűen elismerték a szakember és a vállalat felelősségteljes hozzáállását, sikeres teljesítményét.

Szeretet, kiegyensúlyozott élet, harmónia. Valahol mindannyian effelé törekszünk, mert a belső békénk és egyensúlyunk megteremtése alapvető célunk, még ha ezt nem is valljuk be sokszor. Ezért is jelent sokak számára megnyugvást, ha egy temetőben sétálunk, akár hozzátartozóink emlékét ápolva, akár csak lelki egyensúlyunk miatt. Egy ápolt sírkertben szemünk előtt bontakozik ki a kegyeletgyakorlás jelentősége. Testközelből is megérezhetjük a szeretet tartását, mert az élők aktív gondoskodása összekapcsolódik a holtak emlékének ápolásával. A nem mindennapi témáról a szakma egyik legelismertebb szakemberével, a Platinum Hajdú-Bihar Megyei Temetkezési Vállalat igazgatójával beszélgettem. Kari Irén annak apropóján, hogy több mint egy évtizede gondos gazdája a bihari megyeközpont temetőinek, az üzemeltetés szépségét és árnyoldalát is megmutatta nekem.

– *Csókolom, Annuska néni, hogy tetszik lenni? Minden rendben van?* – hangzik az ismerősnek járó üdvözlés. Egy fejkötős idősebb hölgy lép ki a Csendes temető közelmúltban felújított, szép főbejáratán, kezében kerti szerszámok, kisseprű. Arca felderül, ahogy ránk pillant: – *Hál' istennek, köszönöm szépen, Incike, igen. Kint voltam az uramnál, most ültettem el az új palántákat, remélem, már nem fog fagyni, és megfakadnak* – folytatódna a beszélgetés, de közben újabb ismerős lép oda Annuska nénihez, ezért mi elbúcsúztunk. – *Tudja, ezért is szomorú érzés nekem azzal a tendenciával szembesülni, hogy a megyében, így Berettyóújfalu három temetőjében is, a látogatók fele évente csak kétszer, anyák napja és halottak napja alkalmából keresi fel hozzátartozói sírját. Egyre kevesebb az olyan rendszeres látogató, mint Annuska néni* – folytatta az előző gondolatmenetet Kari Irén, miközben sétáltunk a teme-

tő szépen gondozott, padokkal szegélyezett útján. – *Sajnos egyre gyakrabban szembesülünk ilyen látvánnyal* – mutatott rá az igazgató a tábla belsejében megbújó dudvász, gazos sírhantra. – *Saját erőnkől próbáljuk ezek környékét is kaszálni, de sokszor, mire ide jutnak a munkatársak, a növények annyira elburjánzanak, hogy nehéz közöttük eljáráni. A tulajdonos pedig vagy nem reagál, vagy meglepődik azon a felszólításon, ami az elhanyagolt sírhely gondozására figyelmeztet. Pedig ahhoz hasonlóan, amikor a házunk előtti területet a tulajdonosnak kell rendben tartani, itt az adott sír környékén is a hozzátartozó feladata a gyomtalanítás, a kaszálás.*

A szakembertől azt is megtudtam, hogy a temetkezési törvény és a helyi rendeletek alapján az üzemeltetőnek kizárólag a temető közcélú zöldfelületének ápolása, az utak, parkok gondozása a kötelező feladata. A Platinum, mivel önkormányzati tulajdonban lévő cég, a temetkezési szolgáltatás során képződő nyereséget visszafordítja a fejlesztésbe, többek között a sírkertek zöldfelületeinek ápolására. A magántulajdonban lévő temetkezési vállalkozásoknál már nem ilyen egyértelmű a kép. A stabil üzemeltetés helyett sok esetben az egyéni haszonszerzés az elsődleges cél. Ez pedig előbb-utóbb a temető fenntartásában is súlyos nyomot hagy.

– *Itt is hasonló volt a helyzet, amikor átvette a vállalat, több mint tíz éve, a temetőket üzemeltetésre. Rengeteget kellett költenünk tereprendezésre, mert szinte átláthatatlannak voltak az utak, mindenhol balesetveszélyes tuskók meredeztek ki a földből. Körbekerítettük a Téglaparti, a Csendes és a Szentmártoni temetőt. Mindenhol parkosítottunk, felújítottuk a ravatalozókat, rendszeresen karbantartjuk a hűtőket. Legutóbbi fejlesztésünknek köszönhetően pedig elkészült a három temető digitális térképe.*

Mindez annak a felelősségteljes gazdálkodásnak volt köszönhető, amit a Platinum képvisel az egész megyében, így Berettyóújfaluban is. A kegyeleti kultúránkban bekövetkező folyamatos változás azonban máris újabb kihívás elé állította a céget.

– *Az utóbbi években rendkívül érdekes jelenség figyelhető meg, nemcsak itt, hanem a megye egész területén. Azok az emberek, akik évente egyszer-kétszer keresik fel halottaikat, szinte kampányszerűen borítják be virágcsokrokkal a sírokat. Azzal viszont már nem törődnek, hogy mi lesz később az elhervadt, elszáradt zöldhulladékkal. Ez egy nagyon rossz irány, mert sokan nem is sejtik, hogy mennyi pénzbe, mennyi munkaerőbe kerül ennek elszállítása. Ma ugyanis Magyarországon a temetőket által befizetett díjak adják az üzemeltetés jelentős forrását. Mivel az utóbbi években például egyre többre kerül a zöldhulladék kezelése, ezzel jelentős többletterhelés hárul ránk.*

Vajon mennyire fordítható meg az a káros tendencia, hogy sokan csak hébe-hóba, kényszerből látogatják elhunyt hozzátartozójuk sírját? Milyen társadalmi összefogás, program kellene ahhoz, hogy a magyar kegyeleti kultúra ismét az élők tudatának része legyen? A világ elidegenedése oda vezet, hogy egyre többen nem érzik a lelki készítményt egykori hozzátartozójuk földi maradványainak gondozására? Ezek a súlyos kérdések visszahangoztak bennem, miközben befejeztük látogatásunkat a nevéhez valóban méltó, Csendes temetőben. A fejfák mozdulatlanul nyújtóztak az ég felé. Létünk mulandóságát jelképezik időtlen idők óta. A bejárattól visszanezve, a fejfák számomra hirtelen beszédesebbek lettek. Egyre az én fejfám is így fog nézni az ég felé, és így fogja várni szereteteimet. „Mortui viventes docent”, vagyis a halál tanítja az élőket.

Hírek – események

A holttestek már nem bomlanak le

Az utóbbi időben németországi bonctani szakértők érdekes, és egyben ijesztő felfedezést tettek: nem is igazán arról, mi történik a halottakkal a temetőben, hanem arról, mi nem történik. Nemrég Düsseldorfban tartottak egy konferenciát, ahol dr. Werner Stolz német bonctani szakértő ijesztő eredményeket tárt a nyilvánosság elé. Stolz arra jutott, hogy az elmúlt 20-30 évben az eltemetett halottak nem bomlanak le többé.

„Olyan emberek, akiket évtizedekkel ezelőtt temettek el, szinte épségben voltak a föld alatt. Olyan, mintha tartósították volna őket, és nincs erre magyarázat.”

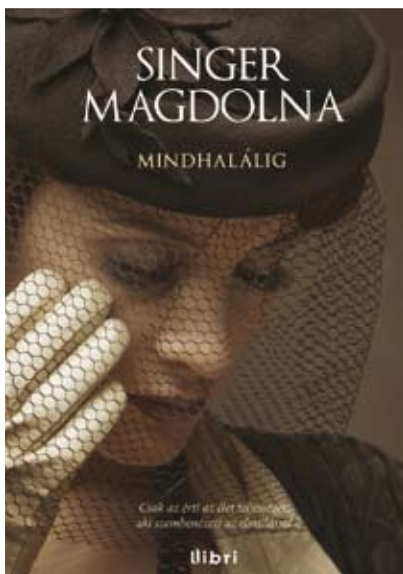
Tömeges sírrongálás a Fiumei úti temetőben

Márvány és gránit sírköveket döntöttek le Budapesten a Fiumei úti temetőben. A nyomozást ismeretlen tettesek ellen rongálás büntetvény gyanúja miatt indította meg a rendőrség.

Mindhalálíg

Sokéves hospice-tapasztalatai alapján írta meg a Mindhalálíg című regényét, amelyből kiderül az is, hogy aki nem menekül el a halállal való szembenézéstől, csodákat élhet át.

Singer Magdolna író, újságíró, veszteségekkel foglalkozó terapeuta, számos nagy sikerű tudományos könyv és cikk szerzője. Első regénye a Nélküled, melyben egy feleség szemszögéből mutatta be a válás gyötrelmes folyamatát. Napjainkban nem szokás a félelmeinkről, szorongásainkról beszélni. Eltitkoljuk, hogy mennyire félünk a kiszolgáltatottságtól és a magatehetetlenségtől. A szerző egy családapa és egy özvegyen maradt édesanya történetén keresztül mutatja be, hogy milyen fontos szembenézni félelmeinkkel és kimondani, megtenni mindazt, ami fontos számunkra, addig, amíg nem késő.

Halottnak nyilvánították, majd felébredt a hűtőházban egy 92 éves nő

Gondatlanságból elkövetett testi sértés miatt emelt vádat a németországi ügyészség egy orvos ellen, amiért halottnak nyilvánított egy 92 éves nőt, aki később magához tért a ravatalozó hűtőházában. Egy

orvos aztán nyilvánította halottnak a súlyosan beteg asszonyt, hogy a nő lakóhelyeül szolgáló idősök otthona egyik gondozója eszméletlenül találta a 92 éves hölgyet. Az asszonynak nem volt pulzusa és nem lélegzett.

Még aznap este a ravatalozó egyik dolgozója, ahová a nőt szállították, sikítást hallott a hűtőházból, majd rátalált az időközben magához tért idős asszonyra.

Az idős nő két nappal később elhunyt egy kórházban, a korábbi esettel össze nem függő szívprobléma következtében.

Felújították a nyíregyházi Hősök temetőjét

Az első világháború centenáriuma alkalmából 20 millió forintból felújították a nyíregyházi Hősök temetőjét. A 14 nemzet katonáinak végső nyughelyet adó sírkertet november 25-én, kedden adták át. Kovács Ferenc, Nyíregyháza polgármestere az avatáson elmondta: az első világháború idején a városban működött az Osztrák–Magyar Monarchia egyik legnagyobb hadikórháza, és az ott elhunyt 2829 sebesültet helyezték örök nyugalomra a temetőben.

Kovács Ferenc hangsúlyozta: *„a Hősök temetője arra figyelmezteti az utódokat, tegyenek meg mindent a békéért, hogy a nagy háborúk soha többé ne ismétlődhesenek meg”.*

Elhunyt Szabad György

Széchenyi-díjas történész, az MTA rendes tagja, az ELTE emeritus professzora, az 1990 és 1994 közötti első szabadon választott Országgyűlés elnöke életének 91. évében, 2015. július 3-án elhunyt.

Temetésére 2015. július 21-én került sor a Fiumei úti temetőben. Szabad Györgyöt Áder János, Magyarország köztársasági elnöke, Lovácsi László, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, Erdődi Gábor, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektorhelyettese és Kónya Imre, az MDF frakcióvezetője búcsúztatta.

A zsidóság ellen elkövetett szörnyűségekre emlékeztek

A Shoá 71. évfordulóján megemlékezést és gyászistentiszteletet tartottak vasárnap a kaposvári Holokauszt emlékműnél.

– *Emlékezni és emlékeztetni jöttünk* – mondta Róna László, a Kaposvári Zsidó Hitközség elnöke. – *Sajnos egyre kevesebben vannak köztünk, akik még emlékeznek. Emlékeznek az akkori borzalmakra, családtagjakra, rokonokra, ismerőseikre, akiket meggyilkoltak vallásuk miatt.*

A megemlékezésre Kaposvár és a Mazsihisz anyagi támogatásával a Somogy Temetkezési Kft. szakemberei felújították Kunffy Adolf egykori garibaldista sír-emlékét. A Kunffy család Kaposvár és Somogy megye azon jeles zsidó családjai közé tartozott, akik a 19. és a 20. század fordulóján Kaposváron az erősödő polgárosodásban jelentős szerepet játszott.

Dombóvár – Szigeterdő

Dombóvár kezdeményezte, hogy történelmi emlékhellyé nyilvánítsák a Szigeterdőt. Az átalakításhoz a tervek már készen vannak, a végső szót a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság mondja ki. A Kossuth-szoborcsoport másolatai a budapesti Kossuth téren kaptak helyet, és ahhoz, hogy ezek elkészülhessenek, apróbb javításokat végeztek a szobrokon. Letisztították azokat és a jelentősebb hiányokat kipótolták. A talapzatok azonban még mindig igen rossz állapotban vannak, kivéve a Kossuth Lajost ábrázoló szoboré. Azt a kivitelező cég újra cserélte, és arra véste fel az államférfi nevét. A többi szobor talapzata közül azonban néhányról már hiányzik a névtábla.

Az értékmentés a legfontosabb feladat

A Nemzeti Örökség Intézete (NÖRI) újra kihívásokkal teli, őszi időszak előtt áll, amelynek talán legfontosabb állomása a felújított Kossuth-mauzóleum átadása és a november 20-án megrendezendő Országos Kegyelet és Emlékezet Konferencia lesz. Az intézet elmúlt egy évét tekintettük át, és a számtalan kulturális feladat mellett a kegyelettel és a temetőkkel kapcsolatos, megvalósult célokat és a jövőbeli teendőket állítottuk témánk középpontjába.

A Fiumei úti temetőben, a nemzeti emlékhelyen lévő Kossuth-mauzóleum 2001 óta a nemzeti sírkert része, egyben műemléki védetség alatt áll. 2014 júliusában, a védett sírok állapotát folyamatosan figyelemmel kíséző NÖRI megállapította, hogy Magyarország legnagyobb funerális építménye haladéktalan, teljes körű felújítást igényel, tekintettel arra, hogy balesetveszélyessé vált. Ezért a NÖRI – élve rendelkezési jogával – a mauzóleumot 2014 nyarán lezáratta. A helyzet súlyosságát felismerve Magyarország Kormánya 505 millió forintot különített el a Kossuth-mauzóleum rendbehozatalára. A NÖRI

közbeszerzési eljárást írt ki a mauzóleum teljes felújítására, amely magában foglalta a feltárási, a tervezési és a speciális restauratori, építési feladatokat. A szerződést 2015. április 27-én írták alá, a munkálatok pedig azonnal megkezdődtek. A projekt várható megvalósulási dátuma 2015. november 30.

A mintegy 6000 védett sírból álló nemzeti sírkertből a NÖRI adatbázist készített, amelyet részletes és pontos adatokkal folyamatosan bővít. A Fiumei úti temető védett sírjaiban nyugvók mindegyikéről elkészült az életrajzi leírás, amely a www.nori.gov.hu honlapon olvasható.

„A Fiumei úti temető nemzetközi szinten is sajátosságokkal rendelkező, kiemelt turisztikai látványossággá válhat, és akárcsak Párizsban a Père-Lachaise temető, Washingtonban az Arlington National Cemetery, Londonban a Westminster Abbey és a High Gate Cemetery vagy a prágai zsidó temető, kedvelt célpontja lehet a belföldi és a külföldi turizmusnak” – mondta el lapunknak Radnainé dr. Fogarasi Katalin, a Nemzeti Örökség Intézetének elnöke. A temető teljes területe műemléki védetség alatt áll, ez indokolta azt a kormánydöntést, (1157/2015. [III. 17.] Korm. hat.), hogy a terület vagyongazdálkodását a NÖRI-re bízta.

A Kossuth-mauzóleumra kiírt közbeszerzés nyertesei a dokumentumok aláírásakor: a Belvárosi Építő és Szolgáltató Kft., a REKO KONZULT Restaurátor, Kivitelező és Tanácsadó Kft.

„Azt szeretnénk, ha a Fiumei úti nemzeti emlékhely a párizsi Père-Lachaise temetőhöz hasonló státusú nemzeti panteonná válhatna, egy olyan kertté, amelyet teljes természetességgel keresnek fel a turisták. Egy olyan kertté, ahol jó sétálni és leülni egy padra. Tizenöt éve dolgozom azért, hogy temetőink méltó rangra kerüljenek, múltunk emlékeinek megőrzésében és ápolásában a temetőinket kiemelten kezelem. Folyamatosan küzdök azért, hogy megváltoztassam a temetőkkel kapcsolatos előítéleteket, és hogy e helyszínek látogatása teljesen természetes legyen az emberek számára.”

Hasonló elvek mentén a NÖRI értékmentő célokat tűzött ki a Salgótarjáni utcai zsidó temető kapcsán is, hiszen a főváros VIII. kerületében, a Fiumei úti temető délkeleti része mellett található magára hagyott temető hamarosan az enyészeté lesz. Az intézet elnöke elmondta, hogy közös összefogással azon dolgoznak, hogy megállítsák a műemlékvédelem alatt álló sírkert lassú pusztulását. „Elsődleges célunk az, hogy az életveszély elhárítását és a növényzet rendezését követően a temetőt látogathatóvá tegyük. Távolati ter-

veink között szerepel, hogy a temető felkerüljön az UNESCO világörökségi listájára” – tette hozzá a szakember.

Miben rejlik sajátossága a nagy múltú temetőnek? Az 1874-ben megnyitott Salgótarjáni utcai zsidó temető a főváros és az ország egyik legjelentősebb temetője, mind az itt nyugvó neves személyek tekintetében, mind művészeti, műemléki értelemben. Itt nyugszanak a dualizmus kori magyar gazdasági élet főszereplői, számos híres gyáriláros és nagykereskedő család, továbbá több jelentős vallási vezető, tudós, művész és politikus.

Folyamatosan felméri a védett sírok állapotát

A NÖRI Szakmai Főosztályának munkatársai az elmúlt egy év alatt számos nemzeti sírkertbe sorolt, védett nyughely állapotát mérték fel. Több mint háromezer védett sírt vizsgáltak meg (a Fiumei úti temető és a Salgótarjáni utcai zsidó temető összes védett sírját, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Győr-Moson-Sopron megye, Heves megye, Pest megye, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megye temetői-

ben található összes védett sírt, a Farkasréti temető védett sírjainak pedig hozzávetőlegesen a felét). A NÖRI munkatársai jelenleg folytatják a Farkasréti temető védett sírjainak felmérését, és megkezdték Nógrád megye temetőinek bejárását is.

Megújult a Wenckheim-kripta

A Nemzeti Örökség Intézete – a Miniszterelnökség és a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság (NEKB) döntése alapján – felújította a műemlékileg, valamint a nemzeti sírkert részeként is védett körösladányi Wenckheim-kriptát. A város önkormányzata és a Nemzeti Örökség Intézete szeptember elején avatta fel.

Kegyeleti konferencia 2015

Végül Radnainé dr. Fogarasi Katalin arról is tájékoztatót, hogy a temetkezési szakma és lapunk olvasói számára az egyik legfontosabb szakmai fórum, a hagyományosan megrendezendő Országos Kegyelet és Emlékezet Konferencia, november 20-án lesz a Magyarság Házában, amelyre az intézet elnöke szeretettel várja az érdeklődőket.

Nemzetközi konferencia Moszkva – Voronyezs, 2015. április 6–10.

2015. év elején kaptam arról értesítést **Gokiela** Svetlanától, hogy Moszkvában és Voronyezsben, a II. világháború befejeződésének 70. évfordulója alkalmából, nemzetközi konferenciát szerveznek (korábban – 2008-ban – már részt vettem egy hasonló konferencián).

A rendezvény főszervezője, Filonyenko professzor ismét szeretne meghívni a konferenciára. Az előzetes egyeztetés után dr. Havasi Jánosnak, **Gokieli** Svetlanának és nekem küldött meghívót a konferenciára Filonyenko professzor. Az Oroszországi Föderáció nagykövetének engedélye alapján a vízumért nem kellett fizetni. A vízumot március 30-án, hétfőn az orosz konzulátuson kaptuk meg. Számkra meglepő módon az új konzul mindhármunkat fogadott, és mintegy egy órát beszélgetett velünk. A magyarországi és az ukrajnai helyzet érdekelte leginkább. **Gokieli** Svetlana április 5-én indult Moszkvába, Havasi Jánossal mi 6-án, hétfőn, húsvét 2. napján indultunk Budapestről, 12 óra 55 perckor Moszkvába. A repülőgép sheremetyeovi repülőtéren szállt le, ahol Filonyenko professzor egyik fiatal munkatársa várt minket. A repülőtérről egy elegáns vonaton mentünk a Belorusz pályaudvarig, ahol átszálltunk egy személyautóba. A Nemzetközi Kereskedelmi Központban már vártak minket. Filonyenko professzor köszöntött minket, és bemutatta az asztalnál ülő mintegy

15 fő meghívott vendéget. Érkezésünkkor már elkezdődött a vacsora, éppen tóosztokat mondtak különböző dolgokra. Az asztalnál a legnagyobb vendég Mojszejev tábornok (az Oroszországi Föderáció Veterán Szövetségének elnöke) volt, aki korábban az orosz hadsereg vezérkari főnöke volt, jelenleg pedig Putyin elnök egyik tanácsadója (külön anyag). Vacsora közben folyamatosan tóosztokat mondtak, többnyire Oroszország vezetőire, a háborúra, a győzelemre. Mojszejev minden köszöntőhöz megjegyzést fűzött, láthatóan ő irányította a vacsora során a beszélgetést. Filonyenko professzor felszólított engem is köszöntő mondására, a népek közötti barátságra mondtam köszöntőt. A fogadás után egy négycsillagos szállodában szállásoltak el minket. Másnap, reggeli után, fél kilenckor jöttünk. A konferencia a Memorial Központban volt, amely egy hatalmas emlékpark. A múzeum és a konferenciaterem 1986-ban épült. A regisztráció után mentünk be a konferenciaterembe. Az előzetes egyeztetések során derült ki, hogy a technikai feltételek mások, mint

amire mi készültünk. Filonyenko professzor mutatta meg a nemzetközi delegációk helyét (olasz, belorusz, magyar – 2008-ban 14 nemzet képviseltette magát a konferencián). A terem majdnem tele volt, mintegy 450 fő volt jelen. A hallgatóság között sok volt a katona és különböző főiskolák hallgatói. Becslésem szerint kb. 50 veterán ezredes és tábornok vett részt a konferencián. Az előadások a szovjet időket idézték. A Don menti harcokról, a részt vevő nemzetek katonáiról, így a magyarokról is, Filonyenko professzor tartott előadást. A szünetben közös fotózás, és mintegy 20 fő részére különteremben ebéd volt. Az előadásomra délután került sor, annyi módosítással, hogy a szöveges rész elejét és a végét mondtam el magyarul, Svetlana pedig felolvasta az egész előadást. Az előadást követően mutattuk be a történelmi fotókat tartalmazó képes összeállítást. Az előadásom címe: A magyar hadsereg tevékenysége a háború utolsó szakaszában. A hallgatóság érdeklődéssel és nagy tapsal fogadta előadásunkat. Az előadás után az „Autó rádió” riportere készített velem interjút, ahol a fő kérdés az volt, hogy igaz-e hogy Magyarországon is átírják a II. világháború történetét úgy, ahogy más európai országokban is. További kérdések: az európai uniós embargó, annak hatása Magyarországra és Oroszországra, Magyarország és Oroszország kapcsolatának megítélése, politikai pártok véleménye Oroszországról. Az interjú alatt odajött hozzánk egy férfi, aki fényképeket hozott. Mint kiderült, nagyapja Budapesten harcolt 1945-ben. Dr. Havasi János riportot készített vele. A konferencia végén a nemzetközi delegáció résztvevői részére bemutatták a múzeumot. Hatalmas, látványos termekben, panorámaképeken mutatták be az egyes harci eseményeket és a háborús emléktárgyakat. Az egyik tablón Magyarországról szóló összeállítás is volt. A konferencia végén buszra

szálltunk, a buszon voronyezsi középiskolások is voltak, kb. 20 fő. A nemzetközi delegációt elvitték vacsorázni, a gyerekek addig a buszon várakoztak. Vacsora után (19 óra) elindultunk a vasútállomásra. Hálókocsis vasúti kocsikkal, a magyarok három fővel, az olaszok két fővel utaztak Voronyezsbe. A többiek busszal mentek. Fél nyolc után lehetett a vasúti kocsikba beszállni. A vasúti kocsik zárva voltak, a 6-os kocsi ajtaja kinyílt, ahol egy termetes kalauznő az útlevel és a menetjegy alapos átvizsgálása után engedett fel minket. A 4-es kupéba három magyar került, az olaszok a következő vasúti kocsiba szálltak fel. A hálókocsiban vacsora és reggeli is várt minket. Mivel az útlevelvizsgálat során kiderült, hogy külföldiek vagyunk, a kalauznő mindenféle szuvenir-tárgyakat próbált nekünk eladni. Menet közben derült ki, hogy a vonaton több veterán is utazott a voronyezsi konferenciára. Reggel nyolc órakor érkezünk meg Voronyezsbe, a vasútállomáson Filonyenko professzor személyesen várt minket.

Felhívták a figyelmünket arra, hogy, a kormányzó is kint volt az állomáson, saját vendégét várta. Kisbusszal mentünk a szállodába. Az elegáns, négycsillagos szállodában Filonyenko professzor osztotta ki a szobakártyákat. Közölte, hogy úgy készülünk, hogy 19 órakor jövünk vissza a szállodába. Fürdés után, 9 órakor reggeli, majd 9 óra 30 perckor indultunk a Tanítóképző Főiskolára, ahol a konferencia folytatódott. A konferencia megkezdése előtt – a sajtó jelenlétében – felavattak egy II. világháborús múzeumot. Néhány magyar felszerelési tárgy is ki volt állítva. A konferencián a nemzetközi delegáció vezetőit felhívták az elnökségbe. Az elnökségben ültek: Kravcsuk A. D. altábornagy, Bászik I. I., a védelmi minisztérium képviselője, Filonyenko C. U. professzor, Palov V. B. kormányzóhelyettes, Hodokovszkij C. A. vezérőrnagy, a voronyezsi veteránszövetség elnöke. A beszédek elsősorban a hallgatóság háromnegyedét kitevő főiskolai diákoknak szóltak. A terv szerint délelőtt, az utolsó előadó

G. Szeptelana lett volna. Mivel a beszédek hosszúak voltak, Filonyenko professzor bejelentette, hogy Szeptelana előadására ebéd után kerül sor. Még az ebéd előtt kitüntették az összes jelen lévő veteránt. A kitüntetéseket Kravcsuk altábornagy adta át. A szünetben a meghívottakat és a veteránokat kisbusszal szállították egy elegáns étterembe. Az ebéden körülbelül ötvenen vettünk részt. A szokásos rendnek megfelelően: előétel káposztaleves, főétel (valamilyen sült) és desszert (sütemény) volt. Az asztalon minimális bor, üdítők, víz és vodka nagy mennyiségben. A vodkát a pincérek folyamatosan töltötték, üres pohár soha nem maradhatott (ez egyébként jellemző volt minden fogadásra). Folyamatosan tósztok voltak, Filonyenko professzor itt is felszólított, hogy mondjak egy rövid tósztot. Ismételtlen a barátsággra emeltem a poharam. Filonyenko professzor szólt, hogy akinek előadása van délután, az menjen vissza a konferenciára, a többiek nyugodtan maradjanak, ameddig kedvük

tartja. Visszamentünk a főiskolára, ahol már tartott a konferencia. Egymás után több női előadó is tartott előadást. Mielőtt bemehettünk volna a terembe, a helyi televízió riportere interjút kért tőlem és Svetlanától. A kérdések hasonlóak voltak, mint Moszkvában, igaz-e a történelemhamisítás, mi a helyzet az embargóval, Magyarország és Oroszország kapcsolata, és mi a véleményem a nemzetközi konferenciáról. Az interjút követően visszamentünk az előadói terembe, ahol sor került G. Svetlana előadására. Az előadásának a címe: *„A hadisírok szerepe a béke és a népek közötti barátság ápolásában”*. A képes bemutató és az érzelemdús előadás nagy sikert aratott a hallgatóság körében. Általános volt a vélemény, hogy előadása többet segített minden diplomáciai lépésnél. A levezető elnök – a helyi veteránszövetség elnöke – hosszú percekre keresztül dicsérte részben az előadást, részben hazánkat a katonasírok gondozása terén végzett munka miatt. Még tartott a konferencia, amikor a nemzetközi delegációk tagjait kihívták az előtérbe, ahol kiderült, kisbusszal városnézésre megyünk. A tervek szerint ebben az időben a kormányzó fogadta volna a delegáció vezetőit. Filonyenko bejelentette, hogy a kormányzó nem ér rá, ezért későbbi időpontban kerül sor a találkozóra. Az idegenvezető ismertette a város történetét és néhány nevezetes helyet. A kirándulás csúcspontja a voronyezsi mesterséges tavon Péter cár által épített hajó pontos másán tett látogatás. Az eredeti állapotban helyreállított hajó gyakorlatilag múzeumként működik. A városnézés után egy vendéglő különtermében került

sor a vacsorára, amelyen kb. húszan vettünk részt. Jelen volt a kormányzó kabinetfőnöke, a kormányzónak szánt ajándékokat, rövid köszöntő után, neki adtuk át (könyv: Don 1942–43, Tokaji aszú). Elhangzott, hogy a kormányzónak Moszkvába kellett menni – természetesen kétkedve fogadtuk a bejelentést. Véleményünk szerint nem akart az egykor ellenséges országok képviselőivel találkozni. Vacsora után visszamentünk a Tanítóképző Főiskolára, ahol az iskola diákjai látványos műsort adtak. (Hasonló műsort Magyarországon az ötvenes években mutattak be az iskolai színjátszók). A műsort követően mentünk vissza a szállodába, ahol az olaszokkal megittunk egy sört (már korábban a konferencián elhangzott – így mutatták be őket –, hogy a két olasz professzor közül Georgio az olasz kommunista párt tagja, a másik professzor édesapja az II. világháború során partizánparancsnokként részt vett Mussolini felakasztásában). Másnap, a reggeli után, 9 óra 30 perckor indult a busz a koszorúzásokra. A voronyezsi II. világháborús emlékműnél katonai szertartás keretében került sor a koszorúzásra. A vendégek részére piros szegfűket osztottak ki, melyeket elhelyeztünk az emlékmű előtt. A koszorúzás előtt G. Svetlanát elküldtem egy virágboltba, hogy vásároljon virágot a rudkinói koszorúzáshoz. Amikor G. Svetlanának megérkeztek, indultunk tovább Gremjacsjébe. Az emlékműnél találkoztunk Jurij Kaskinnal, a Gremjacsjei Múzeum vezetőjével (korábbi látogatásaink során ismerkedtünk meg vele), a koszorúzás előtt ajándékot adtunk át neki (könyv és néhány tárgyi em-

lék). A koszorúzás hasonlóan zajlott le, mint Voronyezsben. A koszorúzás után indultunk Rudkinóba (5 km). Rudkinóban a magyar temető nem volt nyitva, Filonyenko professzor egyszerűen leemelte a lelakatolt kaput (láthatóan nem először csinálta). Svetlanával elől mentünk le a magyar temető központi emlékhelyére. A nemzetközi delegáció tagjai és a veteránok követtek minket. A virágokat úgy helyeztem el az emlékhelyen, hogy azok a magyar zászló színeit adják ki. Ezt követően fejet hajtottam, velem egy időben a veteránok levették a sapkát és fejet hajtottak, majd egy-egy szál virágot helyeztek el az emlékhelyen. (Tehát nem a katonai protokoll szerinti tisztelgésre, hanem főhajtásra került sor.) Úgy éreztük, hogy a magyar delegáció tevékenységét is elismerték azzal, hogy együtt hajtottunk fejet az elesettek emléke előtt. A temető kapuját személyesen raktam vissza. A temető előtt Pavel Mitrofanovics szólt, hogy ne busszal, hanem az ő autójával menjünk tovább, mert szeretne velünk beszélgetni. Mindhárman beszálltunk a személyautóba, Pavel az autóban elmondta, hogy egy szervezetet irányít, amely régészeti kutatásokat végez, éppen a Voronyezs–Osztrogorsszk közötti térségben. A beszélgetés során az is kiderült, hogy a régészeti kutatás mellett hadszíntérkutatást is végeznek. Elmondta, hogy legutóbb Starozsovoj körzetében végeztek ásatásokat, ahol több magyar katona maradványait is megtalálták. A kocsiban átadott a részemre három dögcédulát. A beszélgetés során azt is elmondta, hogy felvették a kapcsolatot a Vojennije Memoriáli képviselőivel (Katonai Emlékmegőrző Nemzetközi Egyttműködési Társaság, az orosz katonai vezetés által támogatott hadszíntérkutatást végző civil szervezet) a magyar katonák újratemetésének ügyében, ahol azt a választ kapták, hogy Rudkinóban már nincsen hely. Mivel más nemzetek katonáit is megtalálták, ezért azt tervezik, hogy saját költségükön emlékhelyet alakítanak ki Starozsovojban, és az eddig előkerült szovjet, német, magyar és olasz katonák maradványait az emlékmű mellett temetik el. Ismereteim szerint a Vojennije Memoriáli mellett még két civil szervezet végez hadszíntérkutatást Voronyezs térségében. Ezekkel a szervezetekkel nincs hivatalos kapcsolat. Sajnos ezek a szervezetek gyakran a tárgyi emlékek miatt tárnak fel katonasírokat, és az előkerült

tárgyakat az interneten árulják. Sajnos Magyarországról is sok vásárlójuk van. A következmény: megsemmisülnek a beazonosításhoz szükséges adatok és tárgyak. Ami még ettől is szörnyűbb, nem tudjuk, mi lesz a kiásvott magyar katonák maradványaival. (Pável egyébként rendkívül jó kapcsolatokkal rendelkező nyugállományú rendőr ezredes.) A beszélgetés végén meghívott minket is hadszíntérkutatásra. Ezzel a lehetőséggel egyelőre valószínűleg nem fogunk élni, ugyanakkor az is tény, hogy kapcsolatok nélkül nem kerülhet sor a magyar katonák maradványainak újratemetésére Rudkinóban. Attól még, hogy nem veszünk tudomást ezekről a szervezetekről, folyik a magyar sírok feltárása és kirablása.

Közben megérkeztünk Osztrogorsszk városába (a II. világháború során magyar parancsnokság működött a városban). A helyi múzeumban a tárlatvezetés után (sok magyar felszerelési tárgy) az előadói teremben Filonyenko professzor a múzeumnak és néhány másik szervezetnek könyveket ajándékozott. Pavel Mitrofanovics egyik munkatársától mi is kaptunk egy rövid, II. világháborúval foglalkozó könyvet (a magyar csapatok tevékenységéről is írnak a könyvben). A múzeumi látogatást követően fogadott minket a polgármester, ahol az asztalon könnyű ételek, édesség és vodka volt. A már megszokott módon tósztok hangzottak el. A fogadás után indultunk tovább Roszsoz városába (a háború alatt olasz parancsnokság működött a városban). Indulás előtt Filonyenko professzor szólott, hogy ne személyautóval, hanem busszal menjünk. Mikor Pavellal ezt közöltük, reklámszatyorban átadott egy magyar katonasíkat ajándékként. Természetesen elfogadtuk, hiszen ezeknek a tárgyaknak egyébként Magyarországra történő szállítására semmi lehetőség nincsen. Roszsoz városában, a polgármesteri hivatalban fogadott minket a polgármester. Rövid köszöntő után Kravcsuk tábornok és Filonyenko professzor kitüntetésekkel adta át a 70. évforduló alkalmából. A nemzetközi delegációk minden tagja kapott kitüntetést. A polgármester köszöntőjéből kiderült, hogy Roszsoz lakosságának 50%-a ukrán. A frontvonal közelsége a városban érzékelhető félelmet kelt a lakosságban (egyébként utunk egész során érzékelhető volt egyfajta háborús pszichózis, a készenlétre, a készségre vonatkozó folyamatos meg-

jegyzések). Roszsoz városról szóló prospektusokat adott át a küldöttség minden tagjának. Ezt követően Filonyenko közölte, hogy ebédelni megyünk, de előtte még benézünk egy magángyűjteménybe. Kiderült, hogy ahol a magángyűjtemény van, annak a vezetője lát vendéget minket. Három teremben elképesztő mennyiségű múzeumi tárgy, katonai emléktárgy, jelentős mennyiségű magyar felszerelési tárgy is volt. A valóban rövid betekintés után került sor az ebédre, ahol a köszöntőben elhangzott, hogy az asztalon minden étel, ital ukrán. Az ebéd a már megszokott rendben folyt le, majd vendéglátónk a küldöttségek részére egy karton vodkát rakatott fel a buszra. Viszafelé jövet egy helyen megálltunk, ahol dr. Havasi János egy marék földet szedett fel egy szatyorba. A buszon Filonyenko professzor közölte, hogy ezt nem lehet, mert az orosz törvények ezt tiltják. Ezt követően dr. Havasi János a busz elejére ment és folyamatosan filmezte az utat és a településeket. A Roszsozba vezető út során is ezt tette. Filonyenko ismételtelen szöveget adott át a 70. évforduló alkalmából. A nemzetközi delegációk minden tagja kapott kitüntetést. A polgármester köszöntőjéből kiderült, hogy Roszsoz lakosságának 50%-a ukrán. A frontvonal közelsége a városban érzékelhető félelmet kelt a lakosságban (egyébként utunk egész során érzékelhető volt egyfajta háborús pszichózis, a készenlétre, a készségre vonatkozó folyamatos meg-

boltban lehetőségünk volt vásárlásra, majd ezt követően az elköszönésre meglehetősen fagyos hangulatban került sor. Felszálltunk a vonatra. Az út az előzőekben leírtaknak megfelelően zajlott le. Még lefekvés előtt bejött hozzánk egy repülő tábornok, akiről kiderült, hogy Mátyásföldön szolgált. Koccintás után visszament a saját kocsijába. Reggel 8 órakor érkeztünk Moszkvába. Már korábban tettünk kísérletet arra, hogy repülőjegyünket átírassuk vasárnapról péntekre (a magyarországi szervezők a meghívólevélben szereplő dátumnak megfelelően rendelték meg a jegyeket). Moszkvába érkezésünket követően úgy döntöttünk, hogy kimegyünk a repülőtérré, és ott próbáljuk meg átíratni a jegyeket. Metróval (hatalmas tömeg) átmentünk a Belorusz pályaudvarra, ahol a jegyek megváltása után vonattal mentünk ki a repülőtérré. Szerencsére a Budapestre induló repülőgépen volt még hely, így a szokásos felár megfizetését követően ártították a jegyünket. Ezek után izgalom már csak a bőröndben lévő magyar sisak miatt volt. Az első átvilágításnál azonnal rákérdeztek, hogy mit viszek, de mivel úgy tettem, mintha nem érteném, Szvetlana válaszolt. A megismételt kérdésben az ellenőrzést végrehajtó hölgy rákérdezett, hogy váza van-e a bőröndben. Az igen válasz után megnyugodott és átengedte a bőröndöt. A következő két ellenőrzés során nem merült fel probléma, a sisakot így sikerült hazahozni. A repülőnk moszkvai idő szerint 18 órakor rendben felszállt, budapesti idő szerint 19 óra 40 perckor érkeztünk meg Ferihegyre.

Puskás Béla

A halál napszámosai

Távolban harang kondult. Délelőtt 10 óra volt. A forró levegő máris megrekedt a derecskei temető árnyas fáinak levelei között. A Platinum Hajdú-Bihar Megyei Temetkezési Vállalat igazgatóját követve, szótlánul sétáltam a fehér kavicsos sétányon. A trópusi hőség, amely már egy hete alig moccan a Kárpát-medencében, most még az egészséges embert is némaságra készítette.

A téma – amit Kari Irén ajánlott nekem – azonban nem időjárásfüggő volt. Egy 365 napos kihívásról szólt. De ki az az örült, aki ilyenkor is hajlandó dolgozni? – töprengtem – amikor a válasz végre feltűnt a szemem előtt. Két férfi „törte” egy sírhely száraz földjét, lapátjuk szikrázott a napsütésben. Sírások voltak.

A MINDENNAPOK RUTINJA

Éppen exhumáltak. Lajos bácsi sírját sokan állták körül. Mint később megtudtam, a helybéliek kívül a Dunántúlról is érkeztek. Bár a család tagjai szétszóródtak, erre az alkalomra tiszteletre méltó módon újból összegyűltek. Elhatározták, hogy a koporsó fölé a bácsi édesanyjának földi maradványait költöztetik. A két Sándor, Balla és Nagy profi módon, fegyelmezetten dolgozott. Ritmikusan ástak, lapátoltak, ástak, negyedóránként cserélgetve egymást a gödörben. Furcsa érzés kerített hatalmába. Mennyire nem vettem észre eddig ezeket az embereket, pedig milyen nagy a teher rajtuk. Legyen az bárhol (faluban vagy városban), bármikor (fagyban vagy hőségben), temetni mindig hiba nélkül és kegyeletteljesen kell. Az életnek kevés olyan állomása van, amely ekkora figyelemmel bír és ilyen nagy felelősséggel jár. Elmékedésemmek egy idős női hang vetett véget. „*Jaj, kedves, ki ne ássa már szegényt...*” A gödörben lapátoló Balla Sándor higgadt felelete azonban megnyugtatta a könnyeivel küszködő nénit: „*Ne tessék félni, egyrészt vigyázunk, másrészt ebben a sorban mélyebben, két és fél méterre vannak a koporsók.*”

A fejfa árnyéka alig kezdett nyújtózkodni, amikor a perzselő napsugarak mellé feltámadt a szél, és forró leheletével mindenkit megérintett. „*Kutyá egy meleg van*” – panaszkodtak egyre többen, és az előrelátóak a magukkal hozott kempingszékéről ülve kísérték tovább az eseményt. Pedig már nem kellett sokáig várniuk. Alig egy óra alatt, a rokonok legnagyobb meglepedésére az újból megnyitott sírba az exhumáló koporsó a helyére került. Göröngyök tompa puffanása jelezte, hogy a munka lassan a végéhez közeledik. Délelőtt 11 órát harangoztak. A sír ismét bezárult. A család lelki békéje helyreállt.

BALLA SÁNDOR

49 éves, két gyermek boldog édesapja. 27 éve dolgozik a vállalat derecskei telephelyén. Félti a szakmáját, aggódik amiatt, hogy nagyon kevés fiatal kollégája van.

A MINDENNAPOK VELEJÁRÓJA

A két Sándorral a hűvösnek nem mondható, de a kinti forróságnál mindenképpen enyhébb irodában folytattam a megkezdett gondolatsort. A napsütötte arcokra, a tiszta tekintetekre ránézve éreztem: olyan emberekkel beszélgethetek, akik két lábbal állnak a földön.

Balla Sándor (B. S.): 1989-ben a sógorom unszolására kezdtem el dolgozni a temetkezési vállalatnál, így idén lesz 27 éve, hogy itt vagyok Derecskén. 22 éves voltam, amikor az első temetésen – még csak megfigyelőként, a háttérből – túlestem. Azt tu-

NAGY SÁNDOR

47 éves, elvált. Korábban hat évig dolgozott a nádudvari temetőnél. Németországi munkáját idén tavasszal hagyta ott és tért haza Kari Irén igazgató hívó szavára.

dom, hogyha a sógorom nem segített volna, akkor nem biztos, hogy itt maradok. Ő segített túl a kezdeti nehézségen. Kérdésére, hogy innen megyek-e nyugdíjba, azt tudom válaszolni, az már korántsem biztos.

Kerekes Sándor (Ke. S.): *Miért? Az itt eltöltött évtizedek ellenére sem tekintik biztos munkahelynek?* – kérdeztem vissza, kissé meglepődötten.

B. S.: Dehogynem! Azt viszont meg is kellene élni! – tette hozzá nevetve.

Ke. S.: *Összeszámolta már, hogy hány embert kísért az utolsó útjára?*

B. S.: Őszintén? Nem. De, ha belegendolok – ha minden helyszínt beleszámoltam és a szállítást is –, akkor évente legalább 240. Huszonhéttel megszorozva, egy nagyobb falu lakosságát bizony kiadná...

Ke. S.: *És önnel mi a helyzet, hogy került a szakmába?* – szólítottam meg a két évvel fiatalabb Nagy Sándort.

Nagy Sándor (N. S.): Nekem azért megvoltak a kiterőim. Most áprilisban jöttem vissza dolgozni, előtte Németországban próbáltam szerencsét. Azt megelőzően pedig hat évig a nádudvari temetőnél dolgoztam. Én a mai napig emlékszem az első „bevetésemre”. Egy téli napon, január 16-án egy akasztott emberhez kellett kimennem a kollégámmal. A rutinosabb kollégák mindig a látvánnyal tesztelték a „zöldfülüeket”. Megrendítő érzés volt, de kibírtam rosszul-lét nélkül. Azt kevesen tudják rólunk, hogy nekünk nem csak a sírásás a feladatunk. Mi intézzük éjjel-nappal a halottszállítást, a halottak öltöztetését, mosdatását, borotválását, s minden olyat, ami szükséges a ravatalozáshoz.

B. S.: Igen, ha megszólal az ügyeleti telefon, akkor bizony menni kell, ha esik, ha fúj. És ha elindultunk, onnantól kezdve minden élesben megy. Itt nincs próba, itt nem lehet hibázni.

Ke. S.: *Ha már szóba hozta a külvilág vélekedését a szakmájáról, mi szokott lenni az első reakció, amikor megtudja valaki, hogy ön hol dolgozik?*

N. S.: Tízből kilenc azt mindig megkérdezi, hogy szoktam-e halottal álmodni?

Ke. S.: *És szoktak?*

B. S. és N. S.: Nem. Soha nem fordult még elő.

A MINDENNAPOK DRÁMÁJA

Ke. S.: *Mi az, ami megkülönbözteti az egyik temetést a másiktól? Hozzá lehet szokni a halál látványához?*

B. S.: Hazudnék, ha azt mondanám, hogy igen. Minden temetés más és más. Különösen a fiatalok, a gyermekek halála a megrázó számomra. Emlékszem, amikor a második lányom koraszülötten jött világra... Szerencsére túlélte, de pár évig képtelen voltam csecsemőt temetni.

N. S.: Amikor ismerjük az elhunytat, az ropant nehéz. Emlékszem, hogy lakott az utcánkban egy lány, aki öngyilkos lett, és úgy

kellett a síró szülők és hozzátartozók között kivinnem a koporsóját. Napokig velem volt a torokszorító érzés.

B. S.: Munkámnak eddigi legnehezebb pillanata mégis a közelmúltban volt. Sanyival együtt mentünk ki egy településre, ahol a helyszínnel kapcsolatban csak annyit árultak el, hogy négyes halál történt. *(*Kegyeleti okokból a település nevét nem neveztem meg, az áldozatokra való utalást pedig megváltoztattam – a szerk.)* Amikor megérkeztünk és beléptünk a ház udvarára, azonnal rájöttünk: itt családi tragédia történt. Az udvarról először az első áldozat vérbe fagyott tetemét kellett kivinnünk és betenni az autóba. Már ez is megrendítő látvány volt, de amikor a házba beléptem, megdöbbenem. A folyosón egy újabb áldozat, egy másik szobában pedig a harmadik. Az volt a torokszorítóbb. Láttam, hogy még a helyszínelő rendőrt is megviselte a látvány, ahogy ott feküdt az alvás közben meggyilkolt, menekülésre képtelen test.

N. S.: Emlékszem, sokáig beszéltünk arról, hogy lehet valaki ilyen borzasztó tette képes. Miért bánt valaki gyermekeket, akik teljesen ártatlanok? Nagyon megrázó volt az is a számunkra, hogy a beosztás úgy hozta: a temetést is nekünk kellett elvégezni. Soha nem fogom elfelejteni.

A MINDENNAPOK TÚLÉLÉSE

Ke. S.: *Mi az a három legfontosabb, amire vágnak vagy szeretnének megőrizni?*

B. S.: Az egészség. Az a legfontosabb. Aztán persze a pénz, mert jó, ha van. És a türelem. Néha el szokott fogyni, különösen otthon.

N. S.: Nekem is hasonló.

Ke. S.: *Mit szoktak csinálni szabadidejükben? Hogy tudnak kikapcsolódni?*

N. S.: Hát, én elmegyek még dolgozni. Valami más munkát. Nevetés.

N. S.: De az is kikapcsol, ha a ház körül tesz-veszek még egy kicsit.

Ke. S.: *Nyarylás?*

B. S.: Tíz éve voltam utoljára Abádszalókon. Most tervezzük, hogy nyár végén elmegyünk Gergelyiugornyára.

Ke. S.: *És ennek mi az oka? Úgy tudom, hogy a Platinum Hajdú-Bihar Megyei Temetkezési Vállalatnál a béren kívüli juttatás rendszeres. A jól teljesítőket pedig külön jutalmazták.*

B. S.: Nézze, mindig van helye a pénznek. Nem panaszkodom, éhen nem halunk. Meg kell becsülni, ami van! Derecskén ennek a vállalatnak nagyon jó a híre.

N. S.: A múltkor azt kérdezte az egyik ismerősöm, hogy mennyi a fizetésem. Mert ő bizony, ha egymillió forintot is fizetnének neki, akkor sem csinálná azt, amit én!

Ke. S.: *Akkor ön miért csinálja?*

N. S.: Mert ezt is meg kell valakinek. Sok mindent kipróbáltam már, de ennél maradtam. Itt, ha jól dolgozom, a lakosságtól és a vezetőktől is megbecsülést kapok.

Ke. S.: *Akkor miért van az, hogy alig látni fiatal ezen a pályán? Senki sem szeretne a halál napszámosa lenni?*

B. S.: Ahogyan régen, a mai fiatalok sem gondolnak a halálra. A pénzkeresést pedig végképp nem így képzelik. Ezen a pályán nagyon sok munka, rengeteg könny és kevés nevetés várja a pályakezdőt. Csak akkor maradsz meg, ha ezzel együtt tudsz élni. Hogy mi lesz így az utánpótlással, ha már mi végképp kiüregszünk, azt nem tudom. Pedig a halálnak mindig dolgozni kell.

Élet, halál, karma

2013-ban jelent meg – a kaposvári nyomdában – Berente Ági könyve, amelyben a szerző életről és halálról úgy ír, mintha beszélgetne az olvasóval.

Könyvében így vall ezekről az eseményekről:

„Az élet sosem ismételhető, ez a pillanatot sosem visszahozható, de a következményei kijavíthatók.

A teremtői akarat célja, hogy ráébredessen igazi valóságodra, szellemi lényegedre. Istennek terve van veled, ezért bárhova vetődsz, bárhogyan élsz, sosem engedi el a kezéd.”

(Az I. részt előző számunkban közzeltük)

A GYÁSZ

(Részlet, III. rész)

Váratlan halál

A váratlan halál olyan valami, amit a racionális tudatú ember katasztrofális szerencsétlenségként értékel, a szellemi tudatú azonban felismeri, összefüggések hálójában ringatózunk vagy vergődünk (válássz), ezért a halál sosem lehet váratlan, akkor sem, ha közúti balesetnek vagy gyilkosságnak hívják. Váratlan abban az értelemben, hogy tudatosan nyilván nem készülünk rá, a felsőbb világ azonban látja, a szálak hogyan futnak össze, hogyan érik a helyzetet a tragédiára. Annak is oka van, hiszen kauzális világban élünk, nincs semmi ok nélkül, és ok sincs következmény nélkül. Minden életpálya egyedi, de a tragikus vég inkább azok sajátja, akik kihívták maguk ellen a sorsot, akik nagyot kockáztattak, vagy „csak” nem rendezett életet éltek. Ahol rend van, ott többnyire a sorsfonal is több szemre elég az élet pulcsiján. Kivételek persze mindig fellelhetők...

...a felkészületlen, hirtelen halál igen drámai fordulatokat produkál, nemcsak az itt maradtak, de a távozó számára is. Baleset, öngyilkosság, gyilkosság, természeti katasztrófa, bármelyik lehetőség készen áll rá, hogy az arra „alkalmas” ügyfeleket átsegítse a másik világra. Morbid a megfogalmazás, a szellemvilág szempontjából azonban minden jelenség, történet, természeti esemény élő entitás, saját

energiatöltettel rendelkező momentum. Ilyenformán semmilyen tragédia nem váratlanul rántja elő kardját, hanem az arra felkészült egyénnek ad lehetőséget saját sorsa ilyen szomorú befejezésére. A megdöbbenés nem engedi felszínre kerülni a fájdalmat, melyet csak fokoz, ha a szeretett lélek saját elszánása szerint vetett véget életének.

Öngyilkosság

Az öngyilkosság nagyon mélyen sérti, vagy inkább bántja a hozzátartozókat. Ha valamely szeretted depressziós visszahúzódásának, értelmetlen létezésének, problémái megoldatlanságának ezt a kifelé vezető útját választja, súlyos terhet rak válladra a felelősség.

Talán, ha nem bagatellizáltad volna el, ha jobban figyeltél volna szorongásaira, ha több időt töltöttél volna vele. Az öngyilkosok ugyanis magányossá válnak.

A megoldásnak nem találják lehetőségét, nincs megérett szív, s akit nem tart itt semmi és senki, az hamarabb dönt úgy, hogy jobb, ha távozik.

A folyamat hosszú, vélhetően nem egy könnyelmű döntés nyomán választja ezt a halálnemet az ember. Elkeseredésének és kilátástalanságának ezer jelét adja, amelyek tisztán megfigyelhetők. Nehezítő körülményként felróható a figyelmen kívül hagyás, hogy manapság nem bol-

dogságtól kicsattanó arccal mászkálunk, a közöny, a feszültség minden szinten érezhető.

A fokozatokkal meg aztán egyáltalán nem vagyunk tisztában. Miért? Mert nem is ismerjük egymást. Családtagok nem tudják egymásról, kinek mivel telt a napja, ki mit érez, milyen gondolatok kavarnak a fejében. Mindenki éli saját, zárkózott életét, melyből semmi más nem hiányzik, mint a közösség. Elsősorban a család közössége. A szülők figyelme, a közös vacsorák, közös tévénézések, kirándulások, közös kertészkedés, családi ebédek, rituálék... A közösségi élmény az egyedüli, mely reményt ad a túlélésre, a lelki öröm megjelésére. Akkor akar távozni a lélek, ha szükségtelennek érzi magát, ha hasznavehetetlen. Hiszen azért vagyunk, hogy szolgálhassunk, hogy fontosak lehessünk valakinek. Hogy megköszönjék tetteinket, odafigyelésünket, hogy javára lehessünk társainknak. Akire nincs szükség, hamarabb feladja. Az öngyilkosságig eljutni hosszú folyamat.

A szellemvilág nem várja tárt karokkal azokat, akik idő előtt lépnek át a kapun. Mindenkinek szabott ideje van, mondják, szolgálj le, aztán majd jöhetsz. A hirtelen halál komoly próbatétel az itt maradtaknak. És manapság feltűnően sokan választják ezt a véget. Ahol nincs példa az értelmes életre, ahol a látóhatár sötét fellegekkel terhes, ahol a szülők jövőképe is homályos, ott a kamaszgyermek sem igen talál jelentős tapadási pontokat. Nem felelősöket keresünk, hiszen mindenki csak saját sorsáért vállalhat, azonban az erős öntudat, a hovatartozás,

hez. Ilyen módon mindannyian felelősek vagyunk egymásért, szomszéd a szomszédért, munkatárs a munkatársért, rokon a rokonért, családtag a családtagért. Úgy vélem, talán naivan, ha megteszem, amit a belső hangom diktál, nagyot nem hibázhatok. Ha mégis, kötelességem felismerni és korrigálni, amit lehet. Az öngyilkosság komoly gyászunkat hagy maga után.

Egészen más a feldolgozás menete, fázisai, mint a hosszú betegség utáni gyászban, de még a balesetben elhunytakétól is különbözik. Közeli szeretted öngyilkosságát sem megérteni, sem elfogadni nem tudod. Önvád kínoz, mert utólag kezded keresni okait a – sokszor gyermeki vagy kamasz – lélek végzetes elkeseredettségének. Nem figyeltél rá eléggé, nem kaptál elég szeretetet, hagyta, hogy zárkózottsága, megválaszolatlan kérdései idáig hajtsák.

A személyiség sok mindent eltakar. Úgy véled, az ilyen ember zárkózott, magányos típus, nehezen talál barátokat, majd érvényesül valahogy...

Nem veszed észre lelkének viharait, egy szerelmi csalódásának mély nyomait, nem szűnő zavarodottságát. Kiközösítik, elutasítják, magára hagyják éppen azok, akik között mindennapjait éli, akikre leginkább számítani szeretne. Elhagyják,

a közösség megtartó ereje biztos alapokat tud nyújtani az egyéni út meglelésé-

megcsalják, és a szoros környezet nem reagál elég éberen a történetekre.

Vajon kell, hogy elég éberen reagálj? Kell, hogy magadra vállald szeretteid sorsának minden pillanatát? Meddig tart a saját felelősség? A jó szülő felkészíti gyermekét mindarra, amire számíthat, de hagyja, hogy tapasztalatait ő maga szerezzze meg. Sokszor elég lenne az éber figyelem, a beleszólás veszélyes fegyvere nélkül. Élni és élni hagyni, mindörökké.

Berente Ági: *Élet, halál, karma* című könyvének részletét sajtó alá rendezte: Puskás Béla

Új kihívások a temetkezési szektorban

Válaszút előtt a magyar kellégyártó ipar

Az esztergomi kegyeleti szakkialkítás kapcsán újra reflektorfénybe kerülnek a kellégyártó társaságok. A termeléssel kapcsolatos lehetőségekről és kihívásokról kérdeztük Balogh Károlyt, a Magyar Temetkezési Kellégyártók és Forgalmazók Egyesületének, a MATEK elnökét.

– Milyen évet fog zárni a kegyeleti termékeket előállító ipar?

– Az első és legfontosabb következtetésünk, hogy erőteljesen elkezdtek csökkenni a termékeken elérhető fedezetek, ugyanis a termékekben megjelenő szinte valamennyi költség jelentősen emelkedett a korábbi években, miközben a verseny miatt minimális esély volt az árak emelésére. Mindenki máshogy próbálja megtalálni a számítását ebben a nehéz helyzetben. Az viszont biztató tendencia, hogy a gyártók kapacitásai egy részét a külföldi piacokra összpontosítják, számukra ezáltal egy új lehetőség nyílik meg, ráadásul elindulnak a minőség felé vezető rögös úton.

– Miért probléma az, ha csökkennek az önök nyereségei? Nem az a lényeg, hogy az ár kiszámítható legyen, a minőség pedig stabil maradjon?

– Az a régi igazság, hogy egy terméknek pont annyi az ára, amennyit megadnak érte, már idejé múlt. Az évek során a magyar termelői árak Európában a legalacsonyabbak lettek. Fontos tudnia minden magyar lakosnak, ha nem lennének ma magyarországi gyártók, az árak 15-20%-kal magasabbak lennének. Kérdésre pedig, hogy mi történik, ha csökken a nyereség egy gyártócégnél, nagyon egyszerű a válasz: elindul egy rövid távon nehezen érzékelhető negatív folyamat, romlik a termékminőség, elkopnak a gépek, és leállnak a fejlesztések. Nem álszent-

ség kijelenteni: nem csak a hazai vállalkozások létkérdése, hogy a magyarországi gyártók megfelelő mértékben tudjanak fejleszteni, ugyanis ez fogja biztosítani hosszabb távon is a színvonalat.

– Mennyiben tudják kihasználni fejlesztéseikben az EU-támogatásokat?

– Információim szerint egyre több cég pályázik technológiai fejlesztések támogatására, de még mindig erős gát van a vállalkozókban az adminisztrációs terhek és a magas önrész miatt. Egy pályázat nyomom követése egy teljes embert leköt a pályázat beadásától a csörgő forint elutalásáig. Ez a folyamat több hónapot, akár egy évet is igénybe vesz.

– Mennyiben más a külföldi piac, mint a magyar?

– Az egyik fontos különbség, hogy a temetést végző külföldi családok többet tudnak áldozni a temetésekre, ezáltal magasabb árat tudnak elérni mind a gyártók, mind a temetkezési vállalkozók. Több pénzből mindenkinek több jut.

A másik különbség a hamvasztás módja. Magyarországon az a hamvasztási módszer terjedt el, hogy a családok és a gyásznap a hamvaktól búcsúznak, miközben a legtöbb kultúrában a testtől. Nem kell messzire mennünk Nyugat-Európában, elég ide a szomszédba, Szlovákiába, és máris érzékelhető a különbség. Meggyőződésem, hogy ez a típusú szertartás sokkal személyesebb, és inkább van összhangban a keresztény hagyományainkkal.

– Hogy látja, mik a gyártók legjelentősebb kihívásai a következő években?

– A kereskedők számára a forintingadozás egy erős kockázat. Mostanra elfogytak az olcsó termékek szinte valamennyi szomszédos országból. Nincsenek csodák, a piacok kiegyenlítődtek, egy köztes cég a legkritikább esetben fér bele az üzletbe. Megtanultuk azt is az elmúlt évek tapasztalatából, hogy Kína nem fogja megoldani a temetkezés pénzühiányát szuperolcsó termékeivel. Ahogy megjelent a 2000-es évek elején az olcsó kínai koporsó az európai piacokon, úgy szép lassan el is tűnt, elsősorban a termelői árak kúszó áremelkedése, valamint a magas logisztikai költségek miatt. A gyártók számára a leg-

nagyobb kockázat a több mint három éve tapasztalható faáremelkedés. Évente 20%-kal emelkedett például a leggyakrabban használt fa, a nyárfa rönkére. Elfogyni látszanak a tartalékok valamennyi szállítócégnél, a verseny által generált árverseny kifulladásra látszik.

– Mit várnak az Esztergomban tartott temetkezési kiállítástól?

– A Temexpo 2009 óta nem került megrendezésre. A válság erősen érintette a temetkezési piacot is, mindenki a saját problémájával volt elfoglalva. Mostanra az is látszik, hogy a piac kismértékű tisztuláson ment keresztül. A magyar gyártók és forgalmazók újraértelmezték piaci pozíciójukat, fejlesztéseket hajtottak végre, javították a termékminőséget. Azt hiszem, itt az idő, hogy újra megmutassuk a vevőinknek, hogy hol tart az iparág.

– Mennyiben más ez a kiállítás, mint a korábbiak voltak?

– Ha csak a felszínt nézzük, akkor az megállapítható, hogy sokkal szerényebb a költségvetése, emiatt meghittebb lesz a hangulat. Ha azt vizsgáljuk, hogy hét év szünet után ismét kiállítunk, akkor engem óriási büszkeséggel tölt el, és egy új korszak kezdetét is jelezheti. Azért is gondoltunk arra, hogy először ne egy nemzetközi kiállítást szervezzünk, hanem legyen ez az egyesületünk, a MATEK itt-honi kiállítása. Kizárólag hazai gyártók és forgalmazók (akik ráadásul kizárólag az egyesület tagjai lehetnek) jelennek meg Esztergomban, egy nagyon reprezentatív környezetben. Ezzel is szeretnénk azt a pozitív üzenetet sugallni, hogy a magyar temetkezési szakmában összefogásra van szükség, mert csak így fejlődhet tovább az iparág, amely végső soron minden magyar állampolgár életére kihat.

Lendületben a Le-Gyen Faipari Kft.

Jövőre ünnepli 20 éves születésnapját a Tamási székhelyű Le-Gyen Kft. A faipari társaság volt a 2015-ös MATEK-közgyűlés házigazdája. Ebből az alkalomból készítettünk interjút a cég tulajdonosával és ügyvezetőjével, Lezsák Zsolttal.

– A Dunántúlon kevés koporsógyártó üzem maradt, öné az egyik, méretét tekintve viszont mindenképp a legnagyobb. Sikeresnek érzi a cége fejlődését?

– Elégedett soha nem vagyok, mindig van hova fejlődni. Tény, hogy a magyarországi piacon nem egyszerű a megélhetés, mert az árak nyomottak, a hamvasztások száma napról napra növekszik. Ahhoz pedig nem vesznek rendes koporsót.

– Akkor hogyan tovább? Merre kell keresni a megoldást?

– Családommal úgy döntöttünk néhány éve, hogy uniós pályázatokból fejleszteni fogunk, és a minőséget tovább javítva megcélazzuk a külföldi piacot. Sikeres időszakot tudhatunk magunk mögött, hiszen az elmúlt három évben összesen 160 millió forintot tudtunk elkölteni termelékeny, modern gépekre. Ennek is köszönhető, hogy mára a termelésünk kb. egyharmada külföldi piacokon kerül eladásra.

– A magyar piacon fontos szereplők, elsősorban az olcsóbb árfekvésű koporsók piacán sikeresek. Lesz valamilyen hatással a minőségi fejlesztés a termékek pozicionálására?

– Elköteleztetek vagyunk abban, hogy a jó ár mellett a minőség is nagyon fontos. A fejlesztéseink ezért elsősorban a minőség fejlesztését szolgálják. Mind a magyar, mind a külföldi piacokon így lehet csak haladni előre. A magas fényű felületkezeléshez komoly gépi háttérre van

szükség, viszont ma már nem lehet eladni, csak és kizárólag tökéletes felületi minőséget. Szeretnénk, ha a jövőben azt a képet tudnánk erősíteni a vevőinkben, hogy a Le-Gyen-termékek nemcsak olcsók, de a minőséget tekintve egyre jobbak is. Mind a 27 alkalmazottunk erre figyel a jövőben, a minőségi gondolkodás beépült az embereink fejébe.

– Miben látja a legnagyobb kockázatot a jövőt illetően?

– Fontos, hogy a magyarországi temetkezési vállalkozások erősek maradjanak, mert az ő fizetőképességük a mi sikerünk alapja. Az igazi kockázat itt a Dunántúlon az, hogy az emberek elhagyják szülőföldjüket és külföldön próbálnak szerencsét. Egy részük visszatér ugyan, de tervezni csak egy összeszokott csapattal lehet. A nyugati bérekkel nem tudunk versenyezni, de tény, hogy a bérköltségek dinamikus növekednek, és ezáltal folyamatosan nő a koporsók önköltsége. Bízom benne, hogy kézben tudjuk tartani ezeket a veszélyes folyamatokat és teljes energiánkkal tudunk koncentrálni a jövőben a szakmánkra.

Balogh Károly

Bizarr helyek a világban – az észti pilótatemető

Észtországban, nem messze az Ämari Légibázistól, az erdő mélyén repülőgép-vezérsíkok állnak ki a földből – ide helyezték örök nyugalomra a bevetés során elhunyt szovjet pilótákat.

OROSZ MEGSZÁLLÁS ALATT A LÉGIBÁZIS

Észtországban, az Ämari Repülőgépbázison ma már NATO-gépek szállnak fel megvédeni a balti államokat – a Szovjetunió felbomlása-ig azonban az ország, és így a reptér is, orosz megszállás, illetve fennhatóság alatt állt.

A különleges erdei pilótatemetőben az egykori szovjet bázison állomásozó Szuhoj gépek vezérsíkjai alkotják a fejfát

A bázis mellett, az erdő mélyén található a pilóták temetője. Itt olyan különleges sírokat is láthatunk, amelyek méltó emléket állítanak az elhunyt katonáknak.

BEVETÉS KÖZBEN ELHUNYT KATONÁK

A ma pilótásírjairól híres temető valamikor 1945 után létesült, és a helyiek először a háborúban elesett szeretteiket és az ismeretlen katonákat hantolták el itt.

Furcsa temető az észti erdőségben

Amikor a légibázist elhagyták, a sírok nagy részét exhumálták, és az elhunytak földi maradványait elszállították, sírhelyük fölé pedig új házakat húztak fel. Bár még így is sok megmaradt régi sír található az észti erdő mélyén, a látogató figyelmét elsősorban azok keltik fel, amelyeket repülőgépek farokszárnyai jelölnek.

Szuhoj Szu-24 (NATO-kódneve: Fencer) szovjet kétüléses vadászbombázó

Ezek olyan katonák sírjai, akik aktív szolgálat, bevetés közben hunytak el. A környéken az a legenda járja, hogy a Szuhoj Szu-24-es gépek vezérsíkjai, amelyek a sírokat jelölik, azokhoz a gépekhez tartoztak, amelyekben a pilóták az életüket vesztették. Eerre azonban nincs konkrét bizonyíték.

A BÁZIS TÖRTÉNETE

A repülőgépbázis eredeti neve Suurküla volt, csak a szovjet időkben kapta az Ämari nevet. Harjumaa megyében, a Klooga-tótól néhány

A Szuhojok utódai: Martin-Lockheed F-16 vadászgép. Ez a típus állomásozik jelenleg a volt szovjet légibázison

kilométernyire található, a hidegháború alatt Szu-24-es gépekkel a szovjet katonák használták.

1991-ben, miután a Szovjetunió összeomlott és a katonák kivonultak az országból, a bázis egy ideig használaton kívül, üresen állt, majd 1998-ban az Észti Légierő vette birtokba. 2014-től a NATO pilótái állomásoznak itt, dán F-16-osok vigyázzák Észtország, Lettország és Litvánia légterét.

OROSZOK ELLEN AZ OROSZ TEMETŐ MELLETT

Az Ämari bázis temetője gyönyörű, mégis éles kontrasztban áll az azt körülvevő erdővel – nemcsak az itt elhunytaknak, de Észtország viharos múltjának is emléket állít.

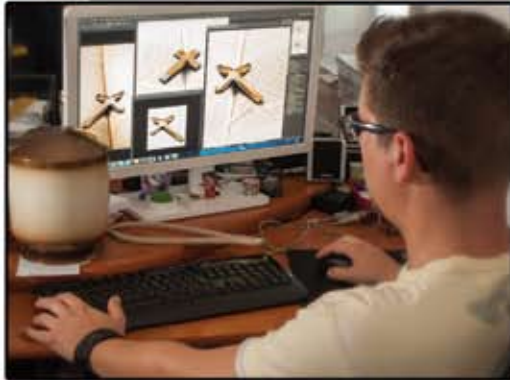

A temető nemcsak az itt elhunytaknak, hanem Észtország viharos történelmi közelmúltjának is emléket állít

Ironikus módon a repülőgépbázis ma pontosan azok ellen védi a balti országokat, akiknek honfitársai a temető farokszárnyfejfái alatt nyugszanak.

Mantex
1989

Mantex Kft. www.mantex.hu
Hungary-8400 Ajka, Széchenyi u. 188.
Tel.: +36/20/519-9248 Tel./Fax: +36/88/214-099
e-mail: mantex@mantex.hu

www.mantex.hu

KARSOL HIRD